

pedagogisch
beleid

kinderdagverblijf

Westerpark

smallsteps
kinderopvang

www.smallsteps.info

pedagogisch **beleid kdv**

Opgemaakt door
Kwaliteit

Doelgroep
Alle medewerkers van Smallsteps, ouders

Ingangsdatum
Mei 2017

Versie 2.0

colofon

pedagogisch beleid

In dit document staat een omschrijving van de voor Smallsteps kenmerkende visie op de omgang met kinderen.

Doelgroep: **Alle medewerkers van Smallsteps, ouders**
Versie: **2.0**
Ingangsdatum: **januari 2016**

Opslagplek: **Map 1: Inspectie Wet Kinderopvang**
Bijbehorende documenten:

Met vragen over dit document kun je terecht bij je specialist kwaliteit.

Overzicht wijzigingen

Dit is de tweede versie.

De wijzigingen t.o.v. de eerste versie zijn talrijk en daardoor niet te benoemen. Het grootste verschil is dat er nu 1 document is waarin organisatiebeleid en de praktische uitvoering op locatie worden beschreven. Voorheen waren dit twee aparte documenten.

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Leeswijzer	5
Deel 1	6
Visie	6
Pedagogische uitgangspunten	7
Pedagogische basisdoelen	9
Deel 2	11
Randvoorwaarden om pedagogische doelen te bereiken	11
Stamgroepen	11
Verlaten van de stamgroep.....	11
Beroepskracht-kind-ratio (BKR)	13
Voertaal	13
Incidenteel en structureel afnemen van extra dagdelen of ruilen van dagen ...	13
Achterwachtregeling	13
3-uursregeling	13
Vier-ogenprincipe	14
Grootte van de binnen- en buitenruimtes	14
Wennen van kinderen.....	14
Middelen om pedagogische doelen te bereiken	16
1. Interactie tussen pedagogische medewerker en kind	16
2. De groep	31
3. De inrichting en materialen.....	31
4. Het activiteiten aanbod	32
5. Het observeren van kinderen.....	32
6. Oudercontacten	33
Deel 3	35
Kwaliteitszorg	35
Inspectie Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen	35
Deskundigheidsbevordering	35
Meten van pedagogische kwaliteit.....	35
Pedagogisch coaches	35
Protocollen.....	35
Samenwerking met ouders	37
Oudercommissie	37
Klachtenprocedure	37
Klanttevredenheidsonderzoek.....	37
Vertrouwenspersoon	37
Personeel	38
Vaste pedagogisch medewerkers.....	38
Opleidingseisen	38
Beroepskrachten in opleiding	38
Stage	38
Ondersteuning op de locatie	38
Leidinggevenden	38
Verhuur ruimte aan externe partijen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Nawoord	40
Literatuur	41

Inleiding

Voor je ligt het pedagogisch beleidsplan van Smallsteps voor de opvang van kinderen van 0 tot 4 jaar. Hierin omschrijven we alle zaken die vanuit wet- en regelgeving vastgelegd behoren te worden én de praktische uitvoering daarvan op onze locatie.

Dit pedagogisch beleid is voor onze pedagogisch medewerkers een belangrijke toetssteen. Het biedt houvast bij het dagelijkse werk met kinderen, geeft richting aan het pedagogisch handelen en zorgt voor een gelijkgestemde aanpak. Tevens biedt het ouders en andere belangstellenden inzicht hoe wij in grote lijnen de kinderopvang in onze locaties vormgeven.

Leeswijzer

Het pedagogisch beleidsplan dat nu voor je ligt, bestaat voor een groot deel uit richtlijnen en uitgangspunten die gelden voor alle locaties van Smallsteps kinderopvang. De praktische uitwerking hiervan op de kinderdagverblijven kan op details verschillen. De plek waar kinderen naar hun ouders zwacien, is bijvoorbeeld niet overal dezelfde en ook de tijden waarop met open deuren wordt gewerkt, kunnen variëren. Daarom heeft elke locatiemanager aan het pedagogisch beleidsplan informatie toegevoegd die geldt voor deze specifieke locatie. De locatie specifieke informatie kan alleen een nadere uitwerking of een concrete invulling bevatten van het centrale beleid. Het beleidsplan moet daarom gezien worden als één plan.

Het pedagogisch beleidsplan bestaat uit 3 delen.

Deel 1 begint met onze visie, bestaande uit een mens- en kindbeeld. Ons kindbeeld is door ons vertaald naar een aantal pedagogische uitgangspunten, voortkomend uit de bouwstenen van het strategisch beleid van Smallsteps. Vanuit onze visie werken wij aan de vier pedagogische basisdoelen, zoals die vanuit wet- en regelgeving aan de kinderopvang worden opgelegd.

Deel 2 is het hart van dit beleid. Hier worden de randvoorwaarden en middelen beschreven die tot onze beschikking staan om de 4 pedagogische basisdoelen vorm te geven. Het pedagogisch handelen van onze medewerkers is hierbij het belangrijkste middel en wordt dan ook uitgebreid beschreven aan de hand van het dagritme op de groep. De stukken over de dagritmemomenten beginnen steeds met een stukje theorie, gevolgd door een aantal randvoorwaarden, waarna het pedagogisch handelen rond dit dagritmemoment beschreven wordt. Binnen het pedagogisch handelen zetten onze medewerkers pedagogische vaardigheden in, die steeds in een kader aan het dagritmemoment zijn toegevoegd. Bij elk dagritmemoment wordt één van de zes pedagogische vaardigheden nader omschreven.

Na het stuk over het pedagogisch handelen van onze medewerkers (ons belangrijkste middel), worden de overige middelen kort beschreven: de groep, de binnen-/buitenruimte, het activiteiten aanbod en de materialen.

In deel 3 tenslotte, wordt de kwaliteitszorg, de samenwerking met ouders en de eisen m.b.t. personeel nader beschreven.

De locatie ligt tegenover het Westerpark en hier wordt dankbaar gebruik van gemaakt. De omgeving is afwisselend, uitdagend en stimulerend. Zo kan het kind zich spelenderwijs ontwikkelen tot een creatief, zelfstandig en sociaal individu.

De locatie bestaat uit 2 verticale groepen en een babygroep. We beschikken over een leuke, uitdagende buitenspeelplaats met verschillende spelelementen en een babytuintje. Er is ook een grote centrale hal waarin een aparte ruimte is om rustig een boekje te lezen. De groepen zijn met elkaar verbonden, per 2 groepen worden de keuken en verschoonruimte met elkaar gedeeld. Kinderdagverblijf Westerpark heeft de mogelijkheid door te groeien

naar 6 groepen, nu zijn dit er 3.

Op de verticale groepen zijn afgeschermdde matten om de baby's lekker op de grond te laten spelen. Er zijn ook boxen op de groep aanwezig. Het speelmateriaal is divers en bereikbaar voor de kinderen. Er zijn ook verschillende hoekjes waar de kinderen kunnen spelen bijvoorbeeld een autohoek, poppenhoek en een keukentje.

Voor de juiste inzet van personeel per groep gebruiken bij de rekentool van 1ratio.nl.

Ten behoeve van de leesbaarheid zal in dit beleidsplan worden gesproken van 'pedagogisch medewerker' voor zowel de mannelijke als de vrouwelijke vorm en van 'wij', als zijnde Smallsteps. Daar waar 'zij' staat dient 'hij/zij' gelezen te worden en daar waar gesproken wordt van 'ouders', dient 'ouders/verzorgers' gelezen te worden. Met de term 'kinderopvang' bedoelen we de opvang in het kinderdagverblijf.

Deel 1

Visie

Onze pedagogische visie¹ is gebaseerd op het mensbeeld dat diversiteit een toegevoegde waarde heeft. Mensen verschillen van elkaar, vinden verschillende dingen leuk, hebben verschillende talenten, hebben verschillende inbreng. Elk mens is uniek. Het herkennen en erkennen van deze diversiteit zorgt ervoor dat mensen zich thuis voelen, betrokken zijn en zich ontwikkelen.

Uit dit mensbeeld vloeit ons kindbeeld vanzelfsprekend voort: elk kind wordt geboren als een krachtig, competent wezen met veel talenten en mogelijkheden. Elk kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo, is nieuwsgierig en onderzoekend, is gericht op het maken van contact en het uitlokken van reacties. Elk kind verwondert zich, ontdekt, ziet en leert door ervaringen op te doen. Elk kind is anders, dus uniek.

De omgeving van het kind (bijvoorbeeld ouders, pedagogisch medewerkers, school) beïnvloedt de ontwikkeling van dat unieke kind en helpt het zijn talenten te ontplooien. Het kind beïnvloedt ook de omgeving, er is een voortdurende en unieke wisselwerking tussen kind en omgeving. Als onderdeel van de omgeving van het kind willen wij een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het kind in samenwerking met de ouders met als basis wederzijds vertrouwen, openheid en respect.

Kinderopvang heeft een meerwaarde in een mensenleven als het gaat om diversiteit. Daar waar kinderen in vroeger tijden opgroeiden in veelal grote gezinnen, die deel uitmaakten van een uitgebreide (kerk- of buurt)gemeenschap, doen ze dat nu in kleinere, meer geïsoleerde gezinnen. De kinderopvang biedt kinderen een omgeving waarin zij kennis kunnen maken met anderen: kinderen en volwassenen met verschillende achtergronden, talenten, temperamenten, behoeften en interesses. In de beslotenheid van een veilige groep biedt dit een scala aan leersituaties. Er kan geoefend worden met het innemen van verschillende rollen en posities en de beginselen van het democratisch burgerschap. Ook ouders kunnen profiteren van contacten met verschillende opvoeders. Op deze manier vormt een kinderdagverblijf een mini-samenleving waarin waarden en belangen gedeeld en uitgewisseld kunnen worden.

Wij zijn ons sterk bewust van deze meerwaarde en geven die dagelijks vorm binnen onze kinderdagverblijven door te werken vanuit dit pedagogisch beleid.

Wij geloven in de kracht van ieder kind!

¹ Bij het formuleren van deze visie hebben wij ons laten leiden door recente pedagogische en ontwikkelingspsychologische literatuur en onderzoek.

Pedagogische uitgangspunten

In onze werkwijze staat het kind en zijn ontwikkeling centraal. In de strategische visie van Smallsteps spreken we van bouwstenen die samen een veilig en uitdagend huis vormen waarin kinderen en ouders zich thuis voelen. Aan de hand van deze bouwstenen beschrijven we onderstaand wat kinderen nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen en plezier te hebben.

Bouwsteen Duurzame kindontwikkeling

Wij vinden het belangrijk dat een kind zich prettig voelt, plezier heeft en nieuwsgierig is naar wat de omgeving te bieden heeft. We nemen kinderen serieus en benaderen hen telkens op een respectvolle en open wijze. Kinderen krijgen de ruimte om zelf te doen, ontdekken, ervaren en kiezen. We bieden hierbij steun als zij dit nodig hebben. We ondersteunen kinderen bijvoorbeeld bij het uitvoeren van ideeën of het hanteren van grenzen door niet uit te gaan van wat niet kan, maar van hoe het wel kan. 'Fouten maken mag.' Wij waarderen het kind om waar het goed in is. Gedrag kan afgekeurd worden, de persoon nooit. Als een kind zich betrokken voelt kan het zich optimaal ontwikkelen. Een voorwaarde hiervoor is ook dat een kind zich fit voelt. Aandacht voor een gezonde levensstijl vinden wij belangrijk.

duurzaam kindontwikkelprogramma

elk kind uniek, eigen groeiproces, laatste inzichten, experts, professionele communicatie met ouders en kennisdelen

Bouwsteen Elke medewerker is expert

Wij zijn partner van het kind in zijn ontwikkeling. Door te kijken, luisteren en mee te doen kunnen wij afstemmen op wat kinderen nodig hebben. Wij scheppen voorwaarden voor leren en ontwikkeling door bijvoorbeeld aandacht voor groeps sfeer, inrichting en materialen en het zorgen voor veiligheid en duidelijkheid. Daarnaast zien wij kansen voor spel, leren en contact die zich spontaan voordoen. We grijpen deze kansen door aan te sluiten bij wat het kind doet en beleeft gedurende de verschillende verzorgings- én speelmomenten van de dag. We creëren kansen door activiteiten aan te bieden en kinderen uit te nodigen mee te helpen bij de dagelijkse werkzaamheden op en om de locatie.

elke medewerker is expert

intensief trainingsprogramma, toewijding, veel expertise, stabiele teams, best practises, pedagogische coaches

Bouwsteen Inspirerende, warme en veilige locaties

Kinderen ontwikkelen zich mede door de ervaringen die de omgeving biedt: enerzijds veiligheid en steun en anderzijds uitdaging en stimulans. Wij bieden kinderen een omgeving die geborgen en voorspelbaar is, maar ook variatie biedt, de nieuwsgierigheid prikkelt en waar verwondering mogelijk is. De omgeving binnen onze locaties wordt gevormd door de pedagogisch medewerkers, de andere kinderen, de inrichting en het spelmateriaal en activiteiten binnen een dagritme. Wij bieden activiteiten aan die betekenisvol zijn en aansluiten bij de belevings- en leefwereld van het kind en afgestemd zijn op het ontwikkelingsniveau, de mogelijkheden en interesses van de kinderen.

inspirerende, warme en veilige locaties

warm welkom, standaard concept, merkerkenning, materialen, thema's, beleven, gastvrijheid, kwaliteitsstandaarden op veiligheid en gezondheid

Bouwsteen Samen staan we sterk

Een kind dat de kinderopvang bezoekt, krijgt te maken met verschillende opvoedingsmilieus: thuis en bij ons. In samenwerking met de ouders worden de kinderen begeleid in hun ontwikkeling. Een kinderopvang biedt iets extra's naast de gezinsopvoeding. De aanwezigheid van leeftijdsgenootjes, de groepen, professionele leiding en een op de kinderen afgestemde omgeving. Kinderen dagen elkaar uit en leren rekening met elkaar te houden. Ze leren allerlei vaardigheden die ze nodig hebben voor latere sociale relaties.

samen zijn we sterk

lokale samenwerking, samen meer doen, aanbod vergroten, middenin samenleving, pro-actief, commercieel, landelijke partners en verantwoordelijkheid nemen

Bouwsteen Toegankelijke kinderopvang

Wij geven ruimte voor de eigenheid van elk kind. Een kind ontwikkelt zich spelenderwijs en door actief bezig te zijn in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. Ook de steun en stimulans die een kind nodig heeft verschillen. Ieder kind beschikt over zijn eigen talenten. Kinderen krijgen de mogelijkheid deze te ontdekken en te ontplooiën door een gevarieerd en kleurrijk aanbod van speelmogelijkheden (inrichting, spelmateriaal, activiteiten).

toegankelijke kinderopvang stimuleren

juiste prijs, hoge kwaliteit, eenvoudige processen, kosten efficiënt, sterke positie, groot zijn heeft voordelen, maatschappelijke verantwoordelijkheid en slim inkopen

In onze huidige samenleving zijn integratie en participatie belangrijke thema's. Kwetsbare kinderen en volwassenen moeten de kans hebben om volwaardig mee te doen in de samenleving. Wij staan als kinderopvangorganisatie midden in die samenleving en voelen ons als zodanig ook maatschappelijk verantwoordelijk voor kinderen in hun ontwikkeling. Wij willen er daarom ook zijn voor kinderen en hun ouders die meer zorg, hulp of ondersteuning behoeven.

Er zijn in de verschillende gemeenten diverse initiatieven, waarbinnen organisaties voor jeugd- en opvoedhulp samenwerken met de kinderopvang om mogelijk te maken dat kinderen met een extra steuntje in de rug gebruik kunnen blijven maken van de reguliere kinderopvang. (www.pedagogischpact.nl)

Thema

Naast deze uitgangspunten kan een locatie ook kiezen voor een thema. Er zijn vier thema's waaruit gekozen kan worden:

1. Groeien in het Groen. Hierbij staat het beleven, voelen en ruiken van de natuur centraal.
2. Actief in Beweging. Bewegen en gezonde voeding zijn bij dit thema belangrijke pijlers.
3. Creatief in Beleving. Dit thema zorgt voor verdieping op het vlak van drama, muziek en beeldende kunst.
4. Wijs in Ontdekken. Hierbij wordt het kind gezien als een jonge onderzoeker die door te experimenteren ontdekt en leert.

Alle Smallsteps locaties bieden ontwikkelingskansen aan kinderen op de bovengenoemde terreinen. De locaties die daarnaast nog kiezen voor het voeren van een specifiek thema specialiseren zich hier in d.m.v. scholing, materiaal, inrichting en activiteiten.

Pedagogische basisdoelen

In artikel 2 van de beleidsregels kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen² is vastgelegd dat een pedagogisch beleidsplan ten minste een beschrijving moet bevatten van de wijze waarop de emotionele veiligheid van kinderen wordt gewaarborgd, mogelijkheden voor kinderen tot de ontwikkeling van hun persoonlijke- en sociale competentie worden geboden, en de wijze waarop de overdracht van normen en waarden aan kinderen plaatsvindt. Deze vier basisdoelen zijn ontleend aan het model van professor J.M.A. Riksen-Walraven. Zij omschrijft in "De Kwaliteit van de Nederlandse kinderopvang" (2004/ pp 100-124) vier basisdoelen voor opvoedingssituaties:

1. het bieden van emotionele veiligheid voor het kind;
2. het bieden van mogelijkheden voor de kinderen om persoonlijke competenties te ontwikkelen;
3. het bieden van mogelijkheden voor de kinderen om sociale competenties te ontwikkelen;
4. overdracht van waarden en normen.

Het bieden van emotionele veiligheid voor het kind

Dit is de basis van elk handelen in ons kinderdagverblijf. Kinderen moeten zich "thuis" voelen, moeten zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Pas dan kunnen ze zich verder ontwikkelen. Kinderen halen hun gevoel van veiligheid uit drie bronnen:

1. Vaste³ en sensitieve pedagogisch medewerkers. De beschikbaarheid van sensitief reagerende medewerkers is bevorderlijk voor de veerkracht van kinderen, ook op de langere termijn.
2. De aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten. In een vertrouwde groep kunnen kinderen gevoelens van verbondenheid en sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen.
3. De inrichting van de omgeving. De inrichting van het kinderdagverblijf kan een bijdrage leveren aan een gevoel van geborgenheid. Denk daarbij aan akoestiek, licht, kleur en indeling van de ruimte.

Het bieden van mogelijkheden voor de kinderen om persoonlijke competenties te ontwikkelen

Met het begrip "persoonlijke competentie" worden persoonskenmerken bedoeld als weerbaarheid, zelfvertrouwen, eigenwaarde, flexibiliteit en creativiteit in het omgaan met verschillende situaties. Het kind kan hierdoor leren problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. Het kind leert en ontdekt wie het is, wat het kan, welke interesses het heeft, welke vaardigheden er nodig zijn in welke situaties.

Het bieden van mogelijkheden voor de kinderen om van sociale competenties te ontwikkelen

Sociale competenties omvatten vaardigheden en kennis over hoe je met anderen omgaat. Hierbij leren kinderen wat gevoelens zijn en hoe ze ermee om kunnen gaan. Wat je kunt benoemen, kun je ook beter hanteren. Emotionele ontwikkeling is een geleidelijk proces van je leren uiten en die uitingen leren benoemen. Tijdens hun ontwikkeling worden kinderen geconfronteerd met problemen of combinaties van problemen waarmee zij tevoren nog niet te maken hebben gehad en waarvoor zij nog geen oplossing hebben. Voor het goed kunnen oplossen van deze problemen moet een kind kunnen rekenen op sociale ondersteuning, dat wil zeggen begeleiders die zien waar het kind behoefte aan heeft. Dit kan zijn: emotionele steun, gestimuleerd worden of afgeremd worden of informatie en uitleg geven die past bij het ontwikkelingsniveau van het kind. Zo kan het kind positieve ervaringen opdoen waardoor het een goed gevoel over zichzelf kan ontwikkelen (positief zelfbeeld). In dit ontwikkelingsproces nemen in een rap tempo een toenemend aantal personen,

² Regeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 29 mei 2012, nr. KO/2012/7794, tot uitvoering van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen) artikel 7, lid 1a.

³ Zie randvoorwaarden

volwassenen, broertjes en zusjes en groepsgenoten een plek in. Het kind gaat ervaringen opdoen met anderen, waarbij de begeleiding van pedagogisch medewerkers onontbeerlijk is.

De overdracht van waarden en normen

Om in de samenleving te kunnen functioneren, is het nodig dat kinderen de waarden, normen en regels van de maatschappij waarin zij leven, leren kennen en zich eigen maken. Het overbrengen van waarden en normen speelt in de opvoeding van kinderen voortdurend een rol. Waarden geven uitdrukking aan de betekenis die mensen hechten aan bepaalde gedragingen of gebeurtenissen. Het zijn ideeën of opvattingen die aangeven hoe belangrijk mensen iets vinden. Waarden zijn onmiskenbaar cultuur gebonden. Ze veranderen in de loop van de tijd en variëren van samenleving tot samenleving. Normen vertalen in regels en voorschriften hoe volwassenen en kinderen zich behoren te gedragen. In de kinderopvang hanteren wij regels omtrent de veiligheid en het omgaan met elkaar, met de materialen en de omgeving. Pedagogisch medewerkers hebben hierin een voorbeeldrol. Kinderen leren veel meer van wat zij ons zien doen dan van wat wij hen vertellen te doen.

Deel 2

Randvoorwaarden om pedagogische doelen te bereiken

Voor het bereiken van de vier pedagogische basisdoelen hebben we een aantal randvoorwaarden en gebruiken we pedagogische middelen. De randvoorwaarden worden hieronder nader uitgewerkt.

Stamgroepen

De kinderen worden opgevangen in een zgn. stamgroep. Dit is een vaste groep kinderen in een eigen groepsruimte die qua sfeer en inrichting bij hun leeftijd past.

Wel kan worden besloten om, aan het begin en aan het eind van de dag, kinderen in een andere ruimte te ontvangen of weer op te halen waarbij een vaste medewerker van de stamgroep op de groep aanwezig is. Met ouders en kinderen wordt duidelijk gecommuniceerd wanneer en hoe dit plaats vindt.

Elke vaste groep kent een team van pedagogisch medewerkers, het streven is een vast team van maximaal vier medewerkers. Daarbij wordt gestreefd naar goed personeelsbeleid zodat een vaste pedagogisch medewerker bij o.a. langdurige ziekte of verlof structureel vervangen wordt.

Een kind mag aan maximaal drie vaste medewerkers per week worden gekoppeld. Eén van hen is aanwezig op de groep als het kind er is, behoudens vakantie en ziekte. Deze vaste medewerkers zijn het aanspreekpunt voor de ouders.

Op Smallsteps Westerpark heeft elke groep zijn eigen naam:

Groen, van 0-4 jaar, er is plaats voor 16 kinderen en 3 pedagogisch medewerkers per dag.

Blauw, van 0-4 jaar, er is plaats voor 16 kinderen en 3 pedagogisch medewerkers per dag.

Roze, van 0-1,5 jaar, er is plaats voor 9 kinderen en 2 pedagogisch medewerkers per dag.

Elk kind heeft een eigen stamgroep en maakt gedurende de week gebruik van maximaal twee stamgroep ruimtes en is gekoppeld aan drie vaste pedagogisch medewerkers, behoudens ziekte en verlof.

De leeftijdsopbouw in stamgroepen kan verschillen. Zo zijn er horizontale groepen (0 tot ca. 2 jaar, ca. 2 tot 4 jaar) en verticale groepen (0 tot 4 jaar). De stamgroep bestaat uit maximaal twaalf kinderen bij 0 tot 1 jaar en maximaal zestien kinderen bij 0 tot 4 jaar, waarvan maximaal acht kinderen tot 1 jaar.

Op Smallsteps Westerpark is de leeftijdsopbouw als volgt:

Groen, van 0-4 jaar, er is plaats voor 16 kinderen en 3 pedagogisch medewerkers per dag.

Blauw, van 0-4 jaar, er is plaats voor 16 kinderen en 3 pedagogisch medewerkers per dag.

Roze, van 0-1,5 jaar, er is plaats voor 9 kinderen en 2 pedagogisch medewerkers per dag.

Elk kind maakt gedurende de week gebruik van maximaal twee stamgroep ruimtes.

Verlaten van de stamgroep

In de volgende situaties kunnen kinderen de stamgroep verlaten:

Opendeurenactiviteiten

Naar mate kinderen ouder worden, hebben zij, naast veiligheid en geborgenheid, behoefte aan een grotere leefomgeving. Daarom geven de pedagogisch medewerkers de kinderen op gezette tijden de gelegenheid om hun omgeving buiten hun eigen groep te verkennen en kinderen van andere groepen te leren kennen. De emotionele veiligheid van de kinderen tijdens deze activiteiten is gewaarborgd doordat kinderen altijd terug kunnen naar hun eigen groep en doordat ze begeleid worden bij deze activiteiten. Door het gezamenlijk

buitenspelen en het samenvoegen van groepen kennen kinderen elkaar en andere pedagogisch medewerkers.

Wij hebben extra aandacht en zorg voor de behoefte van baby's tijdens deze activiteiten.

Bij Westerpark werken we "open", samen met de groepen die aan elkaar gekoppeld zijn. De kinderen kunnen tijdens vrij spelmomenten waarbij we de deuren open zetten in de andere groepen spelen

De baby's kruipen en/of lopen zelf naar de andere groep als zij die behoefte hebben. Zij kunnen op elk gewenst moment ook weer terug naar de veilige en vertrouwde groep.

Bij de babygroepen en de verticale groep Groen zijn de deuren meestal tussen 12:00-15:00 open. De deuren van de verticale groepen zijn doorgaans open tussen 10:00-11:30.

Door de deuren open te doen geven we de kinderen de ruimte om naast hun eigen stamgroep ruimte een andere groep te ontdekken en vergroten we hun speelmogelijkheden. De kinderen kiezen er zelf voor om te gaan of niet. Sommige kinderen zijn heel nieuwsgierig en willen graag naar de andere groep, andere kinderen blijven liever op hun eigen groep. De kinderen kunnen zelf deze keuze maken.

Wanneer we inschatten dat het beter is voor de kinderen gaan de deuren dicht. Ook worden er soms activiteiten gedaan bij de koppelgroep waar de andere kinderen ook aan mee kunnen doen.

Naast de groepsruimten maken we geregeld gebruik van de beweegruimte. Hier staat speel materiaal waar kinderen heerlijk mee kunnen spelen. De groepen maken ook gebruik van de gang.

Soms kunnen peuters die dit leuk vinden tijdens de "open" deuren ook spelen bij de baby's. De peuters kunnen dan "helpen" of even knuffelen met hun broertje of zusje.

Tijdens opendeurenactiviteiten kan de beroepskracht-kind-ratio (BKR) tijdelijk worden losgelaten, echter de BKR is op stamgroepsniveau bepaald (1ratio.nl). Zo kan een kind altijd weer terug naar de eigen stamgroep als het niet meer mee wil doen aan een opendeurenactiviteit.

Samenvoegen van de groepen

Tijdens vakantieperiodes of op de woensdag en de vrijdag zijn er vaak minder kinderen aanwezig. Onder deze omstandigheden bestaat de mogelijkheid om de groepen samen te voegen. Indien de maximale groeps grootte het toelaat, kunnen volledig aanwezige stamgroepen worden samengevoegd tot één groep waarbij in principe één vaste pedagogisch medewerker aanwezig is. In de tabel van de leeftijdsopbouw van de groepen (zie hiervoor), is te zien welke groepen op welke dag samengevoegd worden. Voor zowel kinderen als ouders wordt inzichtelijk gemaakt welke ruimte en welke groep dit is middels een A4tje of een whiteboard bij de deur van de groep.

Samengevoegde groepen bieden voordelen t.o.v. groepen met mindere kinderen. Er zijn meer speelmogelijkheden voor kinderen en het samenwerken i.p.v. alleen werken biedt meer mogelijkheden voor pedagogisch medewerkers en draagt bij aan transparantie en veiligheid.

Aan het begin en het einde van de dag

Ook aan het begin en het einde van de dag kunnen groepen samengevoegd worden.

Start van de dag:

In de ochtend worden de kinderen van groep blauw, roze en groen van 07.30- 08.00 uur opgevangen op groep groen. Vanaf 8:00 uur worden de kinderen opgevangen in hun eigen groep. Op informatieborden naast de groepsdeuren is aangegeven wie er die dag werkzaam is en op er is een wekelijks rooster waarop staat vermeld welke pedagogisch medewerkers werkzaam is.

Er worden presentielijsten bijgehouden waarop ingevuld wordt hoe laat ieder kind komt en wordt opgehaald. Wij registreren onze werk- en pauzetijden op dit formulier. Hiermee kan concreet worden aangetoond of en wanneer er afgeweken wordt van de vereiste pedagogisch medewerker-kind ratio. De roosters zijn inzichtelijk op de locatie.

Pauze: Pedagogisch medewerkers nemen tussen 12.30 uur en 15.00 uur pauze.

Einde van de dag:

Van 18.00 – 18.30 uur worden de kinderen van groep roze, blauw en groen opgevangen op groep groen. Op sommige dagen gaan we met alle groepen naar buiten.

Samenvoegen

De groepen groen en blauw voegen op woensdag, donderdag en vrijdag samen op groep groen. In vakanties wordt ook samengevoegd door de lage kind aantallen. Ouders worden hierover middels de nieuwsbrief over geïnformeerd.

Beroepskracht-kind-ratio (BKR)

Om te bepalen of er voldoende beroepskrachten worden ingezet op het feitelijk aantal aanwezige kinderen, wordt gebruik gemaakt van 1ratio.nl. Dit rekenmiddel is ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van SZW in samenwerking met de convenantpartijen Brancheorganisatie Kinderopvang, BOinK, GGD Nederland en VNG.

Voertaal

In het kinderdagverblijf is de voertaal Nederlands.

Incidenteel en structureel afnemen van extra dagdelen of ruilen van dagen

Het is mogelijk om structureel en incidenteel een extra dag (deel) af te nemen. Ook is het mogelijk om een dag te ruilen. Dit kan binnen de eigen groep van het kind mits de betreffende maximale groeps grootte en de personele bezetting dit toelaat. Onze voorkeur gaat uit naar extra opvang binnen de eigen groep omdat het gevoel van veiligheid en geborgenheid voor het kind voor ons voorop staat. Indien er geen plaats is op de eigen groep, is opvang op een andere groep mogelijk. Ouders dienen hiervoor wel vooraf schriftelijke toestemming te verlenen.

Achterwachtregeling

Volgens de wet- en regelgeving mag er gewerkt worden met een achterwacht in de situatie dat er slechts één pedagogisch medewerker aanwezig is op de locatie en de BKR niet wordt overschreden.

Bij het openen en afsluiten van het pand zijn er altijd minimaal 2 medewerkers aanwezig. Dit wordt dagelijks opgenomen in het rooster. Er zijn altijd minimaal 2 volwassenen in het pand.

Locatie Achterwacht: bilderdijkkids
Adres: Ter Haarstraat 15
Telefoonnummer: 020 685 3087

Op het moment dat de locatiemanager niet aanwezig is dan, zijn de pedagogisch medewerkers van bilderdijkkids de achterwacht.

3-uursregeling

Er kunnen ten hoogste drie uur per dag minder beroepskrachten ingezet worden dan volgens de beroepskracht-kindratio vereist is. Deze inzet betreft de tijd voor 09.30 en na 16.30 uur en tijdens de gebruikelijke pauzetijden (tussen 12.30 en 15.00 uur) gedurende maximaal twee uur aaneengesloten. Minstens de helft van het aantal vereiste beroepskrachten wordt ingezet wanneer er tijdelijk wordt afgeweken van de beroepskracht-kindratio. In het rooster registreren we de werk- en pauzetijden, dit rooster is inzichtelijk op de locatie.

Vier-ogenprincipe

Het vierogenprincipe betekent dat altijd een andere volwassene met een pedagogisch medewerker moet kunnen meekijken of meeluisteren. Wij nemen daarom maatregelen waardoor pedagogisch medewerkers zo kort mogelijk voorspelbaar lang alleen zijn met kinderen. Ouders en oudercommissies informeren wij jaarlijks over de invulling van het vier-ogenprincipe.

Het vier-ogen-principe betekent dat altijd iemand met een pedagogische medewerker moet kunnen meekijken en meeluisteren. Op kinderdagverblijf Westerpark worden dagelijks maatregelen genomen waardoor de pedagogische medewerker zo kort mogelijk voorspelbaar lang alleen zijn met de kinderen. Een aantal maatregelen welke een goede aanzet is voor de verantwoorde uitvoering van het vier-ogen-principe zijn onder ander:

- Er is glas tussen de koppelgroepen, waardoor pedagogische medewerker en ouders in de ruimtes kunnen kijken.
- Op elke slaapkamer staat er een babyfoon aan, zodat alles op de groep kan worden waargenomen wat zich afspeelt in de slaapkamer.
- Privé telefoons en camera's zijn niet toegestaan op de groep
- De locatiemanager loopt regelmatig langs de groepen.
- De verschoonruimtes zijn gekoppeld aan elkaar en wordt regelmatig bezocht door de pedagogisch medewerkers.
- Een open, professioneel werkklimaat waarbij de drempel om elkaar op bepaalde gedragingen aan te spreken zo laag mogelijk is.
- Een minder bekende invalkracht wordt nooit alleen op de groep ingeroosterd.
- We creëren een open, professioneel werkklimaat waarbij de drempel om elkaar op bepaalde gedragingen aan te spreken zo laag mogelijk is.
- Tijdens de werkoverleggen is er aandacht voor het geven van feedback aan collega's
- Er is een gedragscode binnen Smallsteps en pedagogisch medewerkers zijn op de hoogte van het bestaan en de inhoud van deze code
- Wij hebben een Meldcode Huishoudelijk Geweld en kindermishandeling. Pedagogisch medewerkers zijn op de hoogte van het bestaan en inhoud van deze code.
- Het bespreken van waarden en normen t.a.v. intimiteit en lichamelijk contact behoort tot de vaste onderwerpen in overleggen.

Ouders geven aan als iemand anders het kind komt halen. Is dit niet aangegeven, dan nemen de pedagogisch medewerker eerst contact op met de ouders. De ouders van Westerpark worden bij wijzigingen op de hoogte gehouden via een nieuwsbrief. Het pedagogisch werkplan wordt jaarlijks bekeken en zo nodig herschreven.

Grootte van de binnen- en buitenruimtes

In de kinderopvang is er per kind minimaal 3,5 vierkante meter bruto speel- en werkoppervlakte beschikbaar voor spelactiviteiten. Het aantal groepen verschilt per kinderopvang. Er is tenminste 3 vierkante meter bruto buitenspeelruimte per kind beschikbaar, deze ruimte grenst aan de kinderopvang en is toegankelijk voor kinderen .

Wennen van kinderen

Kinderen die instromen op een kinderdagverblijf of die doorstromen van de ene naar de andere groep krijgen specifieke aandacht. Voor kinderen betekent dit een nieuwe situatie. Door hier voldoende tijd en aandacht aan te besteden wordt de overgang voor het kind naar de nieuwe situatie versoepeld.

Voor het wennen nemen we de benodigde tijd. Op die manier kan niet alleen het individuele kind, maar ook de groep worden voorbereid. Dit geeft de kinderen duidelijkheid en daarmee een gevoel van veiligheid. Tevens stimuleren we hiermee het groepsproces doordat de kinderen bij elkaar betrokken worden. Voor het welbevinden en de ontwikkeling van het kind en de groep is het van belang goed en snel te wennen. Het wennen kan het beste binnen een tijdsbestek van twee weken plaatsvinden.

Wennen op het kinderdagverblijf

Een kind mag altijd eerst wennen op het kinderdagverblijf. Dit mag voorafgaand aan de officiële plaatsingsdatum twee keer een dagdeel. Hiervoor dient te allen tijde de door de ouders ondertekende plaatsingsovereenkomst door de organisatie te zijn ontvangen. Na de plaatsingsdatum kan het nog één of twee keer. De BKR en de maximale groepsgrootte wordt bij het wennen gehanteerd. In overleg tussen ouders en pedagogisch medewerkers worden de wendata afgesproken en schriftelijk vastgelegd en ondertekend. Er kunnen maximaal twee kinderen tegelijk op een groep wennen.

Middelen om pedagogische doelen te bereiken

Dagelijks wordt op alle momenten van de dag en tijdens alle activiteiten gewerkt aan de vier basisdoelen uit de wet. Binnen de kinderopvang beschikken wij over een aantal middelen die ingezet kunnen worden om deze doelen te bereiken. Het NJI⁴ beschrijft in het boekje 'pedagogische kwaliteit op orde' een vijftal middelen, die wij hieronder zullen beschrijven. Omdat wij het observeren van kinderen en het contact met ouders zien als belangrijke middelen bij het werken aan de doelen, hebben wij deze aan de vijf door het NJI genoemde middelen toegevoegd.

1. Interactie tussen pedagogische medewerker en kind

De pedagogisch medewerker vormt in onze ogen de basis voor de pedagogische kwaliteit. Een goede interactie met kinderen en met collega's is van essentieel belang voor het welbevinden van kinderen, de belangrijkste voorwaarde voor ontwikkeling op alle gebieden. Een pedagogisch medewerker communiceert de hele dag en zal zich dus bewust moeten zijn van de invloed van haar manier van communiceren op de kinderen en op haar collega's. Wij zien het werk van de pedagogisch medewerker als dat van een concertviolist. Hoewel hij is opgeleid en kan spelen zal hij dagelijks zijn viool moeten stemmen, zijn toonladders moeten oefenen en met collega-musici moeten afstemmen. Ook onze pedagogisch medewerkers zijn opgeleid en kunnen kinderen begeleiden, maar ook zij moeten dagelijks reflecteren op hun handelen en afstemmen met collega's. De interactievaardigheden waarover onze pedagogisch medewerkers beschikken om dit werk uit te voeren, staan hieronder uitgewerkt per moment van de dag.

In een kader bij de dagritmemomenten worden regelmatig de 6 interactievaardigheden genoemd, waarbij er steeds 1 wordt uitgelicht. Uiteraard zijn per moment van de dag **alle** interactievaardigheden belangrijk.

Brengen en halen

Theorie

In het kinderdagverblijf krijgen kinderen iedere dag te maken met begroeten en afscheid nemen van ouders, medewerkers en andere kinderen. Deze overgangsmomenten stellen hoge eisen aan kinderen en zij hebben daarbij de hulp van ouders en pedagogisch medewerkers nodig. In de kern gaat dit over veiligheid en welbevinden, over het opbouwen van vertrouwde relaties en het verwerven van emotionele competenties. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat elk kind elke dag opnieuw het gevoel krijgt dat het er mag zijn met al zijn of haar 'eigen aardigheden'.

Ook het haalmoment is een overgangsmoment, namelijk van het kinderdagverblijf naar thuis. Door ervoor te zorgen dat elk kind zijn eigen ritueel heeft tijdens dit haalmoment, helpen we ze met deze overgang. Kijkend naar de behoefte van het kind, kan zo'n ritueel bestaan uit het zelf inpakken van de tas net voordat de ouders komen, het even af mogen maken van een tekening of spelletje in aanwezigheid van de ouder, het afscheid nemen van andere kinderen en/of speelgoed met bijvoorbeeld een liedje.

⁴ Nederlands Jeugd Instituut

Behalve een overgangsmoment voor kinderen is het breng- en haalmoment ook een moment waarop informatie wordt uitgewisseld tussen de ouder en pedagogisch medewerker. Pedagogisch medewerkers horen bij het brengen graag of er bijzonderheden zijn waar zij die dag rekening mee moeten houden. Voor ouders is het bij het ophalen belangrijk om te horen hoe hun kind de dag beleefd heeft (bijv. bij spelactiviteiten of nieuwe vaardigheden).

- **Emotionele ondersteuning bieden**

De pedagogisch medewerker toont een warme belangstelling voor de kinderen en geeft hen emotionele steun wanneer zij die nodig hebben. Zij reageert over het algemeen tijdig en adequaat op de signalen van de kinderen en fungeert daardoor als veilige haven. Als zij niet onmiddellijk op een signaal kan reageren, laat zij in elk geval merken dat zij het heeft opgemerkt en zorgt ervoor dat er tijdig een meer volledige reactie volgt.

- **Respect voor de autonomie**
- **Leiding geven en structuur bieden**
- **Informatie en uitleg geven**
- **Interacties in de groep begeleiden**
- **Ontwikkeling stimuleren**

Randvoorwaarden

- Er zijn praktische afspraken over het binnenkomen en deze zijn bij ouders bekend (wel of geen sloffen aan, waar leg je de spullen van je kind? Welke pm-er is beschikbaar voor een overdracht?).
- Er zijn praktische afspraken over het ophalen van het kind en deze zijn bij ouders bekend (wie pakt de spullen van het kind, waar kan de ouder lezen wat er die dag gedaan is).
- Er liggen spelmaterialen klaar op verschillende plekken, waar ouder en kind samen even mee kunnen spelen.
- Ouders zijn geïnformeerd over belang van een afscheidsritueel en begroetingsritueel en de rol die de medewerkers en zichzelf daarin kunnen spelen.
- Ouders zijn bekend met de manier waarop wordt overgedragen (mondeling, schriftelijk, in een schriftje, op een whiteboard).
- Er zijn afspraken over de onderlinge overdracht tussen medewerkers.

Pedagogisch handelen

Pedagogisch medewerkers nemen het initiatief om kinderen en ouders op een kalme en geruststellende manier te begroeten. Voor ieder kind is er een ritueel, afgestemd op de behoefte van kind en ouder. Het ene kind zal het liefst even dicht bij de ouder blijven en de groep bekijken om daarna een keuze te maken voor een activiteit. Een ander kind zal zich juist direct bij de al aanwezige kinderen voegen en aansluiten bij het spel.

Pedagogisch medewerkers kennen de behoeftes van de individuele kinderen en stemmen de begeleiding daarop af. Ook voor ouders geldt dat zij benaderd worden op een manier die past bij hun behoefte. Vinden zij het prettig om even met de pedagogisch medewerker te praten? Of hebben zij haast en kan de pedagogisch medewerker helpen om het afscheid soepel te laten verlopen? Pedagogisch medewerkers zorgen er voor dat er een passend afscheidsmoment is, zodat het kind weet dat de ouder weggaat.

Zowel ouders als kinderen kunnen van streek zijn door het afscheid. De pedagogisch medewerker erkent deze gevoelens en biedt troost op een manier die past bij ouder en kind. Afhankelijk van de wens van de ouder kan er bijvoorbeeld gebeld worden of kan de ouder zelf bellen naar de locatie om te vragen hoe het verder gegaan is met hun kind.

Ook bij het halen is het handelen van de medewerker afgestemd op de behoefte van ouder en kind. Wanneer mogelijk wordt het kind betrokken bij de overdracht, zodat het kind zelf aan de ouder kan vertellen hoe de dag was, eventueel geholpen door beeldmateriaal. Als de pedagogisch medewerker vertelt hoe de dag was voor het kind, houdt ze daarbij

rekening met diens gevoelens. Er wordt dus niet negatief over het hoofd van het kind heen met de ouder gesproken.

Er zijn binnen het kinderdagverblijf bepaalde afspraken voor de ouders omtrent het breng en haal moment.

- Kinderen worden tussen 7.30-9.30 uur gebracht. Bij het breng moment besteden de pedagogische medewerker aandacht aan het kind en de ouder. Hierna volgt er een overdracht.
- In de voorhal is er ruimte voor wandelwagens en maxi-cosi's. I.v.m. de beperkte ruimte vragen wij ouders de wagens in te klappen.
- Afscheid nemen gebeurt dagelijks doormiddel van groeten/knuffelen van de ouder. Op het moment dat het kind moeite heeft met afscheid nemen, zal de pedagogische medewerker extra aandacht besteden aan het moment door het kind te troosten en in gesprek te gaan met het kind. De pedagogisch medewerker maken duidelijk dat de ouders weggaan maar, aan het eind van de dag terug komen. In de tussentijd worden er diverse leuke activiteiten gedaan, waar het kind aan kan deelnemen.
- Over het algemeen worden de meeste kinderen vanaf 16:00 uur opgehaald. Bij het halen vinden wij het belangrijk om te vertellen hoe de dag is verlopen; waren er bijzonderheden omtrent eten, drinken of slapen, wat is er die dag gedaan en wat heeft het kind beleefd.
- Bijzonderheden worden gedurende dag genoteerd op het daarvoor bestemde formulier op de groep.

De overdracht van en naar ouders is belangrijk om de situatie thuis en op het kindercentrum zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Een goede overdracht zorgt voor begrip en vertrouwen. Ouders geven eventuele bijzonderheden door en medewerkers schrijven dit op, bespreken dit met hun collega's

Tafelmomenten

Theorie

Kinderen eten en drinken om gezond te blijven en om ervan te genieten. Daarnaast is eten en drinken bij uitstek een plezierig en sociaal gebeuren, kinderen worden steeds zelfstandiger, leren rekening houden met elkaar en voeren gesprekken aan tafel. Persoonlijke en sociale competenties staan hier centraal. Rituelen zijn belangrijk voor kinderen om scriptkennis te ontwikkelen, dit is het herkennen van patronen in gebeurtenissen. Rituelen maken gebeurtenissen voorspelbaar, waardoor kinderen weten wat er van hen verwacht wordt. Daarom verlopen maaltijden volgens een min of meer vast ritueel. Baby's hebben individueel contact met de pedagogisch medewerker tijdens het voeden, waarbij het bioritme van het kind gevolgd wordt. Dreumesen kunnen steeds meer zelf en willen samen met andere kinderen eten en drinken. De peuters kunnen heel veel zelf en zijn vooral gericht op de gezelligheid met andere kinderen.

- **Emotionele ondersteuning bieden**
- **Respect voor de autonomie**
- De pedagogisch medewerker erkent en waardeert alle individuen met hun eigen ideeën en perspectieven. Zij laat dit expliciet merken door de kinderen te stimuleren om zoveel mogelijk zelf te doen en zelf keuzes te maken door het perspectief van kinderen te verwoorden, waardering uit te spreken voor hun ideeën en door toe te staan dat de kinderen onderhandelen over dingen die zij willen. Respectvol omgaan met kinderen uit zich ook in vragen om medewerking van kinderen in plaats van hen te commanderen.
- **Leiding geven en structuur bieden**
- **Informatie en uitleg geven**
- **Interacties in de groep begeleiden**
- **Ontwikkeling stimuleren**

Meestal vindt het vieren van een verjaardag ook aan tafel plaats. Er is een vaste manier waarop de verjaardagen van de kinderen en de pedagogisch medewerkers gevierd

worden. Door de rituelen rondom een verjaardag (zingen, versiering, etc.) is er herkenning bij kinderen en weten ze wat er van hen verwacht wordt. Wij vinden het belangrijk om, in lijn met onze richtlijn Voeding en beweging, zo gezond mogelijk om te gaan met traktaties. Daartoe is de handreiking Feesten en traktaties geschreven die is op te vragen bij de locatiemanager of in te zien via de website.

Randvoorwaarden

- Er is een rustige plaats om baby's te voeden.
- Er is voldoende servies en bestek op maat.
- Er is voor ieder kind een eigen bord, beker en bestek en dit wordt altijd aangeboden.
- Maaltijden worden gepland en voorbereid. (kinderen zitten gekleed aan tafel, dus uitkleden voor het slapen gebeurt na de maaltijd).
- Er is een taakverdeling (een pm-er moet de tijd hebben om een baby individuele aandacht te geven tijdens en na het voeden).
- Er is een ritueel om de maaltijd mee te beginnen en te eindigen (bijvoorbeeld een liedje).
- Er is een ritueel waarmee verjaardagen gevierd worden.
- We werken volgens de richtlijn 'Voeding en beweging'.

Op het moment dat meubilair vervangen gaat worden, komen er verschillende maten tafels en stoelen.

Pedagogisch handelen

Het handelen van pedagogisch medewerkers is gericht op het kindgericht en ontspannen laten verlopen van de maaltijden. Dit betekent dat gezelligheid voorop staat en meer aandacht krijgt dan het volgen van regels of afspraken. Macht, dwang worden nooit gebruikt in relatie tot voeding.

Pedagogisch medewerkers zitten met de kinderen aan tafel, voeren gesprekjes met kinderen en stimuleren kinderen om op elkaar te reageren. "Kijk, Teun vindt de kaas heel lekker. Vind jij kaas ook lekker Sanne?" Op deze manier worden de maaltijden situaties waarin kinderen als vanzelf sociale vaardigheden oefenen. De pedagogisch medewerkers geven hierin het goede voorbeeld.

Natuurlijk kan het niet altijd alleen maar gezellig zijn aan tafel. Kinderen hebben ook wel eens last van elkaar of storen elkaar. Pedagogisch medewerkers benoemen dan de gevoelens van kinderen en helpen hen om de ander iets te vragen.

Dreumesen en peuters krijgen de gelegenheid om te helpen met tafel dekken en pas als alles klaar staat gaan de kinderen aan tafel. Kinderen worden gestimuleerd om zoveel mogelijk zelf te kiezen (zoals beleg) en te doen (zoals brood pakken, smeren en inschenken) en krijgen complimentjes voor hun pogingen. Het resultaat is minder belangrijk (een half gesmeerde boterham is ook goed). Hulp van de volwassene is gericht op het 'leren om het zelf te doen'.

Maaltijden variëren in lengte afhankelijk van de behoefte van kinderen. Kinderen die het moeilijk vinden om lang stil te zitten mogen alvast van tafel als zij klaar zijn.

Baby's worden gevoed als ze honger hebben, zelfs als dat buiten de vastgestelde voedingen of maaltijden is. Dit gebeurt in overleg met de ouders. Baby's die uit een fles drinken worden gevoed op een rustige plaats en tijdens de voeding altijd vastgehouden door een pedagogisch medewerker. Tijdens het voeden en daarna krijgen baby's individuele aandacht van de pedagogisch medewerker, waarbij de pedagogisch medewerker sensitief ingaat op signalen van de baby.

Oudere baby's en dreumesen eten zoveel mogelijk zelf en worden hierbij geholpen. Baby's die met een lepel eten, mogen hun lepel zelf vasthouden. Ook als het nog niet lukt, blijven wij gelegenheid bieden om te oefenen.

In verticale groepen worden baby's die wakker zijn betrokken bij het eetmoment van de oudere kinderen. Een baby kan bijvoorbeeld even op schoot zitten bij een pedagogisch medewerker.

Op kinderdagverblijf Westerpark zijn er op een dag drie vaste tafel momenten. Om 9.30, 11.30 en tussen 15.00-15.15 uur.

Baby's die de fles krijgen worden gevoed door de pedagogisch medewerker op de bank, of op de mat op de grond.

Stukjes fruit of een fruithap, lunch en de crackers/ yoghurt worden door de kinderen aan tafel gegeten. De stukjes fruit worden voor ieder kind in een apart bakje gedaan. Tijdens de lunch heeft ieder kind zijn eigen brood bordje. Wij stimuleren de peuters om hun eigen brood te smeren. Voor het eetmoment worden er liedjes gezongen of een boekje voorgelezen. Tijdens het eten is er interactie met de kinderen, Na de eetmomenten worden de gezichten van de kinderen schoon gemaakt, worden de kinderen verschoond. Kinderen mogen zelf kiezen waar ze aan tafel gaan zitten.

Als een kind jarig is, maakt de pedagogisch medewerker een aankondiging voor op de groepsdeur. Deze wordt op de dag dat het kind zijn verjaardag viert opgehangen. Voor elk kind wordt een verjaardagsmuts gemaakt en een cadeautje ingepakt.

Tijdens een vast tafelmoment wordt de verjaardag gevierd, bij de peutergroepen/ verticale groep is er een verjaardag stoel, de jarige mag daar op plaats nemen. Er worden liedjes gezongen, cadeautje uitgepakt en getrakteerd door de jarige.

Spelen en leren

Spelen is de natuurlijke manier van kinderen om te leren. Al spelend leren ze initiatieven nemen, beslissingen nemen, plezier maken, volhouden, weerstand bieden en nog veel meer vaardigheden. Kinderen spelen de hele dag door, alle activiteiten op een dag zijn speel/leermomenten voor kinderen: het aandoen van jas en schoenen voor het naar buitengaan, het uitkleden voor het naar bed gaan, het eten, etc. Tijdens al deze momenten hebben we oog voor het speel/leermoment, maar vooral tijdens vrij spel, activiteiten en het buitenspelen besteden wij extra aandacht aan spelen en leren.

- **Emotionele ondersteuning bieden**
- **Respect voor de autonomie**
- **Leiding geven en structuur bieden**

De Pedagogisch medewerker structureert situaties, activiteiten en taken voor de kinderen zodanig dat zij ze kunnen overzien en met succes kunnen voltooien. Zij stelt voldoende grenzen en doet dat ook tijdig zodat kinderen niet het gevoel krijgen dat zij voortdurend in overtreding zijn. Bij het stellen van grenzen is zij consequent en doortastend. M.a.w. de Pedagogisch medewerker geeft effectief en positief leiding aan kinderen.

- **Informatie en uitleg geven**
- **Interacties in de groep begeleiden**
- **Ontwikkeling stimuleren**

a. Vrij spel

Theorie

Pedagogisch medewerkers scheppen de voorwaarden om spel en leren te ontlocken bij kinderen door de inrichting en indeling van de ruimte, door het dagritme, door te observeren en te plannen. Maar vooral door aan te sluiten bij het spontane spelen en leren van kinderen, kansen te zien, kansen te grijpen en kansen te creëren. De pedagogisch medewerker kijkt naar wat het kind al kan en sluit hierbij aan om het een stapje verder te brengen in zijn ontwikkeling. Uit onderzoek blijkt dat de spelbetrokkenheid van kinderen hoger is als de pedagogisch medewerker langere tijd in de nabijheid van kinderen is op een vaste plaats in de groep tijdens vrij spel. Dit komt omdat de kinderen dan weten waar ze is:

ze is beschikbaar voor een bemoedigend lachje, een knikje, een vraag, voor troost. Doordat het kind niet constant in de gaten hoeft te houden waar de pedagogisch medewerker is, kan het zich verdiepen in zijn spel waardoor de leerervaring rijker is.

Conflictjes zijn een belangrijk en leerzaam onderdeel van het vrije spel van kinderen. “Ze leren vaardigheden om rekening te houden met elkaar, strategieën om de ander te overtuigen of te verleiden om toe te geven en ze leren zich te verzoenen nadat ze het conflict hebben gewonnen of verloren”. Onderzoek wijst uit dat 2- en 3-jarigen gemiddeld per uur vijf kleine botsinkjes of irritaties hebben, zes meningsverschillen en één keer per uur een ruzie hebben met boosheid of verdriet (Singer & De Haan, 2006; Rourou e.a., 2006). De meeste conflicten (75%) lossen kinderen zelf op.

Randvoorwaarden

- Er is een vast dagritme, waarin vrij-spelmomenten zijn ingebouwd (minimaal 2 per dag).
- Er is een taakverdeling (waardoor 1 pedagogisch medewerker beschikbaar kan zijn tijdens vrij spel).
- De ruimte is ingedeeld in hoeken (waardoor kinderen een gerichte keuze kunnen maken tijdens vrij spel, in kleine groepjes (of alleen) kunnen spelen en waardoor groepjes elkaar niet storen).
- De hoeken zijn goed (uitdagend en compleet) ingericht en aangekleed.
- Er is voldoende materiaal dat uitnodigt om ermee te spelen (zie handreiking spelmateriaal)
- De materialen zijn zichtbaar, geordend en door kinderen zelf te pakken.
- De materialen, zowel planken als opbergdozen, zijn gelabeld met plaatjes, symbolen en/of foto's zodat kinderen ze gemakkelijk kunnen vinden en terugplaatsen.
- Er zijn voorzieningen voor zand- en waterspel binnen en buiten.
- Er zijn afspraken over het gebruik van de hoeken en het materiaal. Kinderen mogen bijvoorbeeld binnen bepaalde en bekende grenzen het materiaal gebruiken in een andere hoek of voor ander spel dan waar het voor bedoeld is.

Pedagogisch handelen

Pedagogisch medewerkers zijn tijdens het vrije spel beschikbaar voor kinderen. Dit betekent dat deze momenten niet worden gebruikt voor administratieve en huishoudelijke taken of – wanneer dit wel gebeurt – worden kinderen hierbij betrokken.

Tijdens het vrij spel van kinderen stemt de pedagogisch medewerker haar handelen af op de behoefte van het kind op dat moment. Kinderen die niet of moeilijk tot spel komen zal zij stimuleren door samen iets te kiezen, even mee te spelen en het kind eventueel te koppelen aan een ander kind met dezelfde interesse.

Op bepaalde momenten zal zij ervoor kiezen om het spel te observeren en vooral niet te storen. Op die manier verzamelt zij informatie over de ontwikkeling van het kind en over de belangstelling of over de manier waarop het kind samenspeelt met anderen.

Op andere momenten zal haar rol actiever zijn en kan zij het spel verrijken door mee te spelen en vragen te stellen (voor wie zijn jullie de taart aan het maken? Wat heb je nog meer nodig als je een taart wilt maken?) of nieuwe impulsen toe te voegen ('oh is de pop jarig? Zullen we dan ook een muts voor haar maken? En slingers ophangen?').

Tijdens vrij spel ligt het initiatief bij de kinderen. Wel kan de pedagogisch medewerker vragen stellen waardoor kinderen aan het denken worden gezet of tot ontdekkingen komen ('wat zou er gebeuren als we de toren nog hoger maken? Hoe zou je de toren steviger kunnen maken?').

Daar waar gespeeld wordt, wordt ook ruzie gemaakt. De pedagogisch medewerker is beschikbaar om te helpen bij het oplossen van conflictjes. Helpen betekent (ook) hier: helpen om het zelf te doen. Zij zal de kinderen eerst de gelegenheid bieden om het zelf op te lossen door de situatie even te observeren. Als dat niet lukt zal zij beide kinderen vragen wat er is gebeurd en hoe zij denken dat het opgelost zou kunnen worden. De pedagogisch medewerker kan ook een oplossing aandragen. De kinderen krijgen complimentjes voor het

meedenken en uitspreken van hun wensen of ideeën en kiezen uiteindelijk zelf de oplossing die het beste past.

In de ochtend bij binnenkomst op kinderdagverblijf Westerpark kiezen wij over het algemeen voor vrij spel of een tafelactiviteit zodat de kinderen rustig in eigen tempo kunnen opstarten en de pedagogisch medewerkers tijd en aandacht hebben voor de overdracht. De groepen zijn zo ingericht dat het de kinderen uitdaagt tot spel. Sommige materialen zijn niet op kind hoogte of in het zicht en kunnen dus door de pedagogisch medewerkers aangeboden worden. Tijdens het vrij spel begeleiden de pedagogisch medewerkers de kinderen in hun spel of wordt er door hen meegespeeld.

Wanneer de kinderen de gelegenheid krijgen om vrij te spelen, is hiervoor de groepsruimte de uitgelezen plaats. De kinderen mogen in hun vrije spel al hun fantasie gebruiken en wanneer zij materialen nodig hebben (zoals klimkussen) kan dit evt. gerealiseerd worden.

Wanneer kinderen aangeven met bepaald spelmateriaal te willen spelen, kan dit (als de groep en het tijdstip het toelaten) door de medewerker worden klaargezet. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de klimkussens, vloerpuzzels of hamertje tik. Voor het gebruik van groot spelmateriaal kan ook gekozen worden dit in de centrale hal aan te bieden.

Wanneer er gezamenlijk met materialen gespeeld wordt, leren wij de kinderen ook om dit gezamenlijk weer op te ruimen. Voor de eetmomenten ruimen wij met zijn allen alle spelmaterialen op in de daarvoor bestemde speelgoedbakken. De kinderen leren van ons eerst hetgeen op te ruimen waar zij mee bezig zijn, alvorens zij met iets nieuws willen gaan spelen.

Omdat wij met verticale groepen werken vinden wij het belangrijk dat de kinderen leren delen en samen spelen. Op deze manier veroorzaak je meer saamhorigheid en samenspel onderling. De kinderen moeten soms leren om op elkaar of om op speelgoed te wachten. Of juist om dit na een bepaalde tijd aan een ander kindje te geven zodat deze hier ook mee kan spelen. De pedagogisch medewerkers begeleiden, helpen of staan de kinderen bij wanneer er onduidelijkheid ontstaat in samenspel of het delen.

b. Activiteiten

Theorie

Naast het kansen zien en kansen grijpen dat vooral door de beschikbaarheid van de pedagogisch medewerker tijdens vrij spel gedaan wordt, creëren we ook kansen. Door na te denken over activiteiten die we kinderen bewust aanbieden, stimuleren we door spel specifieke ontwikkel- en interessegebieden bij kinderen. Bij het aanbieden van activiteiten is het proces (wat beleven kinderen aan deze activiteit, welke ervaringen doen ze op?) altijd belangrijker dan het resultaat (is er een resultaat en ziet dat resultaat eruit als het voorbeeld?) Ook het helpen bij huishoudelijke taken is een speel/leermoment voor kinderen en wordt daarom ook als activiteit gezien.

De gebieden die we stimuleren met activiteiten zijn de motoriek (fijne en grove motoriek), sociale / emotionele vaardigheden, cognitieve ontwikkeling en taalontwikkeling. Taalontwikkeling gebeurt uiteraard niet alleen tijdens een taalactiviteit, maar gebeurt de hele dag. Pedagogisch medewerkers praten de hele dag tegen kinderen, leggen dingen uit en helpen kinderen hun emotie onder woorden te brengen. En kinderen praten onderling ook de hele dag met elkaar, dit wordt gestimuleerd en begeleid. Verderop in dit hoofdstuk staan we specifiek stil bij de taalontwikkeling.

- **Emotionele ondersteuning bieden**
- **Respect voor de autonomie**
- **Leiding geven en structuur bieden**
- **Informatie en uitleg geven**
- **Interacties in de groep begeleiden**
- **Ontwikkeling stimuleren**

De Pedagogisch medewerker biedt extra stimulering van de persoonlijke competenties van de kinderen. Zij doet dit door de aandacht van kinderen op bepaalde dingen te richten, door nieuwe activiteiten of nieuw spelmateriaal aan te bieden of ze te wijzen op nieuwe mogelijkheden van het spelmateriaal. De Pedagogisch medewerker stemt die stimulering goed af op de aandacht, het ontwikkelingsniveau en de toestand van de kinderen, waardoor zij de interesse van de kinderen prikkelt terwijl ze over-stimulering voorkomt.

Randvoorwaarden

- Er is voldoende speelmateriaal voor iedereen, voor elke leeftijd en ontwikkelingsgebied.
- Er is op elke groep een activiteiten aanbod. Twee keer per dag vinden er activiteiten plaats.
- Er is keuze voor kinderen in:
 - hoe ze materialen kunnen ontdekken en gebruiken,
 - hoe ze kunnen communiceren,
 - waar ze kunnen zitten en/of staan,
 - hoe ze kunnen bewegen,
 - wat ze willen zingen.
- Wat kinderen doen en interessant vinden, is bepalend voor de duur van de activiteit. De tijd dat kinderen ontdekken en spelen met materialen kan sterk variëren. Pedagogisch medewerkers ronden de activiteit af als de kinderen de interesse verliezen.
- De pedagogisch medewerkers stellen zich flexibel op: er is voldoende materiaal voor iedereen die mee wil doen, er wordt ruimte gemaakt voor nieuwkomers.
- Voor kinderen die niet mee willen doen met een activiteit zijn er alternatieve mogelijkheden.
- Er is een jaarplanning met thema's die aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen en waarbij rekening wordt gehouden met de behoeftes en interesses.

Pedagogisch handelen

De activiteiten verlopen soepel en flexibel en zijn gericht op wat kinderen doen, hun ideeën en interesses.

Pedagogisch medewerkers stimuleren kinderen om mee te doen met activiteiten door bijvoorbeeld kinderen die moeilijk tot spel komen extra aandacht te geven. Ze helpt het kind te kiezen met wat het gaat spelen en speelt zelf even mee.

Kinderen worden gestimuleerd om zelfstandig keuzes te maken uit het activiteiten aanbod. Voor aanvang van de activiteiten wordt de kinderen verteld wat er allemaal te doen is.

Kinderen worden betrokken bij activiteiten van de pedagogisch medewerker. Zo worden ze bijvoorbeeld uitgenodigd mee te helpen met het tafeldekken, afruimen, de was opvouwen, eten klaarmaken, boodschappen doen, tuinieren. Fruit schillen en snijden bijvoorbeeld gebeurt zoveel mogelijk aan tafel, zodat de kinderen mee kunnen doen, kijken en praten.

Pedagogisch medewerkers benutten de rustige momenten om met kinderen die niet slapen een activiteit te doen.

Op kinderdagverblijf Westerpark werken we met thema's. Verschillende momenten van het jaar zijn we hier op locatie daar mee bezig. Voorbeelden van thema's zijn beroepen, dieren en muziek. Tijdens een thema gebeuren er verschillende activiteiten.

Het hele team buigt zich vooraf over ieder thema en bespreekt onderling de activiteiten welke hierbij horen, wat hier evt. voor nodig is omtrent materiaal en of er ouders kunnen worden ingeschakeld om het thema tot leven te laten komen. Ieder thema duurt gemiddeld 4 weken met daarop volgend 1 rust week. Op deze manier kunnen de medewerkers en de kinderen zich 4 weken lang bezig houden met de onderwerpen en activiteiten welke met dit thema te maken hebben. Buiten de thema weken bieden de medewerkers de kinderen op de groepen naar eigen inzicht en behoefte van de kinderen activiteiten aan. Wij zorgen er voor dat het aanbod van activiteiten aansluit bij de verschillende ontwikkelingsgebieden.

Wanneer de kinderen bezig zijn met een activiteit is hier altijd een medewerker of stagiaire bij aanwezig om de activiteit te begeleiden. Op het vrije spel na, zijn alle activiteiten die door de medewerkers of de kinderen zelf worden aangedragen gerichte activiteiten.

c. Buiten spelen

Theorie

Buitenspelen is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Kinderen spelen binnen en buiten op een andere manier doordat de ervaring van ruimte, weer, natuur, licht, grond anders is waardoor het spel en onderzoek van kinderen verschilt met die in de binnenruimte. Binnen en buiten spelen vraagt andere vaardigheden en biedt andere mogelijkheden.

Buiten is er ruimte voor grotere grotere en snellere bewegingen (rennen, hinkelen, fietsen), het ontdekken van de natuur (insecten, vogels, planten, vlinders, vallende bladeren), en andere elementen zoals de zon, schaduw, regen, sneeuw en wind.

Buiten zijn er andere associaties en uitdagingen dan binnen en daardoor inspireert het kinderen tot ander spel. Nieuwe mogelijkheden zorgen voor verdieping in het spel, maken kinderen zelfstandig en vergroten hun zelf oplossend vermogen.

Randvoorwaarden

- De buitenruimte is veilig, toegankelijk en uitdagend.
- De buitenruimte is groot genoeg zodat kinderen vrijuit kunnen ontdekken en bewegen.
- De ruimte lokt verschillende soorten spel uit, zoals bijvoorbeeld rijden met driewielers en karren, spelen met water en zand, klauteren, tekenen met stoepkrijt, ontdekken van natuurmaterialen, tenten en torens bouwen, rollenspel, verstoppertje.
- De buitenruimte is geschikt voor kinderen van verschillende leeftijden en met verschillende interesses.
- Er is een veilige speelplek voor baby's, gescheiden van andere activiteiten.
- Er zijn bloemen en planten waar kinderen aan mogen voelen, ruiken en eventueel van proeven.
- Het gebouw, bomen, struiken, parasols en/of zonneschermen bieden voldoende schaduw gedurende alle buitenspeeltijden.
- Toestellen en materialen zijn ontworpen voor het ontwikkelingsniveau van baby's, dreumesen en peuters en zijn veilig en goed onderhouden.
- Alle speeltoestellen voldoen aan de eisen zoals gesteld in het Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen.

Pedagogisch handelen

Het buitenspelen heeft de elementen van vrij spel én de elementen van activiteiten. Tijdens het buitenspelen zijn dus dezelfde uitgangspunten belangrijk als hierboven genoemd bij vrij spel en activiteiten.

Toch heeft buiten spelen een andere dimensie dan binnen spelen, waardoor een aantal uitgangspunten hier toegevoegd worden.

Ook tijdens vrij spel buiten is de pedagogisch medewerker beschikbaar voor de kinderen. Ze wijst de kinderen op alle mogelijkheden die er buiten zijn en motiveert kinderen tot het benutten van andere materialen. Pedagogisch medewerkers verspreiden zich over de buitenruimte en er wordt een activiteit aangeboden waar een pedagogisch medewerker aan mee doet.

Ze wisselt de mogelijkheden tussen de binnen-en buitenruimte af. Zo kan er buiten met binnen materiaal gespeeld worden en andersom. Hierdoor ontstaat er een verbinding tussen binnen en buiten.

De pedagogisch medewerker is zich bewust van haar voorbeeldrol in het buitenspel. Ze ondersteunt de kinderen in de onderzoekende houding. Denk hierbij aan de reactie van kinderen bij regen, zon, beestjes, bladeren, water, etc. Hierdoor wordt de creativiteit van kinderen weer op andere wijze gestimuleerd.

Het buitenterrein ligt aan de voorzijde van het kinderdagverblijf Westerpark. De groepen aan de achterkant van het gebouw gaan eerst naar de centrale hal of jassen en schoenen aan te trekken, en kunnen dan via de voordeur naar de buitenspeelplaats. Bij de inrichting van de buitenruimte is rekening gehouden met overzicht en uitdaging. Door verschillende hoeken en looproutes te creëren ontstaat voldoende uitdaging voor de kinderen in alle leeftijden. Voor de baby's is een aparte ruimte inricht met een hek en kunstgras. Zodat zij zich ook veilig buiten kunnen begeven. Het buitenspel wordt dagelijks gebruikt, bij slecht weer kan daarvan afgeweken worden. De groepen gaan op verschillende tijden naar buiten zodat het niet te druk wordt. Op deze manier zorgen wij ervoor dat kinderen zich veilig voelen buiten met hun eigen groep. Op de buiten speelplek kunnen de kinderen in de zandbak spelen, fietsen, met de bal spelen, tikkertje doen met de pedagogisch medewerker veelal als partner. De pedagogisch medewerkers staan verdeeld over het gehele plein voor een goed overzicht. Pedagogisch medewerker bieden diverse activiteiten aan en spelen daarbij ook een grote rol in.

Slapen en verzorging

Theorie

Kinderen die voldoende rusten, kunnen vervolgens geconcentreerd en intensief spelen. De rustmomenten op een dag zijn voor alle leeftijden belangrijk. Bij iedere leeftijd is er echter een andere behoefte en invulling van dit moment. Bij baby's is het belangrijk om aan te sluiten bij het bestaande dagritme. Kinderen leren gaandeweg steeds meer om signalen van vermoeidheid te herkennen en te verwoorden. Het is goed om veel tijd aan deze rustmomenten op de dag te besteden. Dezelfde rituelen, woorden en handelingen bij het slapen gaan bereiden kinderen voor op het naar bed gaan.

Verzorgingsmomenten zijn vaak unieke 1 op 1 contacten en dus bij uitstek geschikt voor het scheppen van verbondenheid en geborgenheid.

Respect voor het kind in de manier waarop de pedagogisch medewerker het kind aanraakt, zorgt voor vertrouwen en plezier in elkaar.

De rituelen, herhalingen en voorspelbaarheid bij het verzorgen is heel belangrijk voor de emotionele veiligheid: het kind weet wat er gaat gebeuren. Kinderen ontwikkelen zich van afhankelijk naar steeds meer zelfstandig en worden zich in toenemende mate bewust van hun eigen lijf en hun behoeftes aan slaap en zich ontlasten.

Randvoorwaarden

In het protocol veilig slapen staan voorwaarden beschreven voor de slaap- en rustmomenten, onder andere:

- De slaaptijden zijn afgestemd op de persoonlijke behoefte aan slaap en rust van de kinderen.
- Elk kind slaapt altijd in hetzelfde bed.
- Baby's slapen altijd in een bedje op een slaapkamer. Voor hele jonge baby's die lastig tot slaap komen in een bed op de slaapkamer, is er een speciaal babybedje op de groep.
- Er is in de slaapkamers altijd toezicht. Hierbij wordt ook het vierogenprincipe gewaarborgd door bijvoorbeeld het gebruik van een babyfoon.
- Kinderen slapen of rusten als ze moe zijn, zelfs als dit gebeurt buiten de vastgestelde slaaptijden, en worden uit zichzelf wakker.
- De oudere kinderen hebben een plek in de groepsruimte waar zij zich kunnen terugtrekken op elk moment van de dag.

In het gezondheids- en veiligheidsbeleid staan werkafspraken beschreven die de randvoorwaarden vormen op het gebied van verzorging van kinderen.

Pedagogisch handelen

Pedagogisch medewerkers reageren op signalen van vermoeidheid of ontlasting. Ze verwoorden in positieve zin wat ze zien of ruiken en ondernemen actie. Zo leert het kind zijn eigen vermoeidheid en vuile luier of broek te herkennen en actie te nemen.

Kinderen worden uit bed gehaald, begroet, geknuffeld en verschoond zodra ze helemaal wakker zijn.

Bij lichamelijke verzorging (verschonen en zindelijk worden) horen keuzes voor kinderen. Kinderen zijn gedurende de hele dag actief betrokken bij hun lichamelijke verzorging, maken keuzes en doen zelf dingen. De pedagogisch medewerker geeft de kinderen de ruimte om zelf kledingstukken aan te trekken of helpt hierbij. Als zij de kinderen aankleedt, vertelt zij wat zij doet en het kind krijgt op elk moment de gelegenheid om het over te nemen of zelf te proberen.

Kinderen worden gedurende de hele dag attent gemaakt op lichamelijke verzorging, voordat deze plaatsvindt. De pedagogisch medewerker vertelt hen wat er gaat gebeuren en ze krijgen waar nodig de tijd om te stoppen waar ze mee bezig zijn voordat de verzorging begint.

Pedagogisch medewerkers verschonen een kind als dit nodig is en vertellen daarbij wat er gaat gebeuren.

Slapen

Door de kinderen bewust steeds op dezelfde manier naar bed te brengen, wordt het slapen voorspelbaar en bekend, wat bijdraagt aan een gevoel van veiligheid bij de kinderen. De kinderen die slapen in slaapzakjes worden in hun eigen mandje bewaard. Ouders kunnen bed knuffels meegeven voor in de slaapkamer, hierbij wordt wel gelet op lusjes, draadjes en losse voorwerpen. Alle bedjes zijn voorzien van dakjes dus kinderen kunnen hier niet uitklimmen. De pedagogisch medewerker controleert iedere 15 minuten de slaapkamers. Elke slaapkamer is ook voorzien van een babyfoon. Wij volgen hier het protocol Veilig slapen.

Verzorging

Tijdens het verschoonmoment worden de baby's op de commodes verschoont. De 2-4 jarige gaan onder begeleiding naar het toilet. Kinderen worden alleen verschoond in de daarvoor bestemde verschoonruimtes. Ook zorgen wij ervoor dat kinderen niet in hun blootje rondlopen. Er wordt dagelijks geoefend met zindelijkheidstraining. Dit gebeurt door middel van kleine toiletjes en eventueel potjes waarop het kind kan oefenen. Het kind wordt beloond met een sticker.

De training wordt afgerond met een plasdiplooma. We hebben werkinstructies ten aanzien van de hygiëne tijdens toiletbezoek, het verschonen van kinderen en het reinigen van de potjes. Deze instructies zijn inzichtelijk op de locaties. De verschoonruimte wordt bijgehouden door de pedagogisch medewerker en er komt regelmatig een schoonmaker.

Wennen

Theorie

Als kinderen nieuw komen in de groep, vraagt dat om zorgvuldige begeleiding. Baby's tot 6 maanden wennen relatief makkelijk omdat ze nog weinig onderscheid maken tussen hun ouders en pedagogisch medewerkers. Maar voor ouders is het wel moeilijk om hun baby uit handen te geven. Kinderen tussen de 7 maanden en 3 jaar hebben de meeste moeite om te wennen en afscheid te nemen. Pedagogisch medewerkers weten wat deze kinderen nodig hebben en ontwikkelen samen met ouders afscheids- en begroetingsrituelen. Peuters vanaf 3 jaar gaan steeds beter begrijpen waar hun ouders zijn als ze zelf op het kinderdagverblijf zijn. Ze kunnen voorstellingen maken van mensen en dingen die niet concreet aanwezig zijn, bijvoorbeeld door in fantasiespel papa of mama te bellen. Vriendschappen met andere kinderen worden dan ook steeds belangrijker als basis voor veiligheid en welbevinden. De

pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat elk nieuw kind het gevoel krijgt dat het er mag zijn.

Tijdens het wenproces bouwen de pedagogisch medewerkers een persoonlijke relatie op met het kind en de ouders. Daarin wordt de basis wordt gelegd voor een gevoel van vertrouwen en veiligheid. Kennismaken met het nieuwe kind is echter een wederzijds proces, waarin de andere kinderen ook een belangrijke rol spelen. De nieuwkomer moet wennen aan de groep, maar de groep moet ook de nieuwkomer leren kennen. Pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat er vertrouwde relaties ontstaan tussen de kinderen.

Ook het afscheid nemen van een groep hoort bij het leven op het kinderdagverblijf. Kinderen stromen door naar een volgende groep of verlaten het kinderdagverblijf als zij naar school gaan. Het wennen aan een BSO-groep, wat hiermee gepaard kan gaan, wordt beschreven in het pedagogisch beleid voor de BSO. Voor kinderen is het belangrijk om te leren dat afscheid nemen gepaard gaat met emoties als verdriet, maar ook vrolijke spanning over wat gaat komen. Rituelen helpen kinderen deze emoties een plekje te geven.

Randvoorwaarden

- Er vindt een intakegesprek met de ouders plaats waarin de pedagogisch medewerkers de ouders informeren over de gang van zaken op het kinderdagverblijf en op de groep. Ouders informeren de pedagogisch medewerkers over de opvoeding thuis.
- Er wordt een rondleiding voor de ouders gegeven.
- Pedagogisch medewerkers vragen de ouders iets mee te nemen van huis. Voor een baby iets met de geur van een ouder, voor een dreumes/peuter een knuffel. Dit geeft kinderen houvast in een nieuwe omgeving.
- Als er een nieuw kind met een fysieke beperking of gedragsprobleem in de groep komt, bespreken de pedagogisch medewerkers vooraf met de ouders (en, afhankelijk van de leeftijd, met het kind) wat ze vertellen aan de andere kinderen en hun ouders.
- Een haal- en brengritueel voor ouder en kind wordt besproken en vastgesteld met ouders en kind.
- Pedagogisch medewerkers treffen voor aanvang van de komst van een kind voorbereidingen (naam op mandje, mandje staat klaar, naam op kapstokje, etc.)
- Het dagritme is voorspelbaar en flexibel.
- Middels dagritmekaarten waarop de momenten van de dag uitgebeeld worden, wordt de indeling van de dag duidelijk voor kinderen.
- Er vindt een zorgvuldige overdracht plaats aan het eind van de dag, waarin het welbevinden van het kind besproken wordt.
- Het afscheid van de groep wordt van tevoren met ouders besproken. Bij een overgang naar een andere groep worden afspraken gemaakt over het wennen op de nieuwe groep.
- Ouders worden geïnformeerd over de gewoontes op de nieuwe groep.

Er kan gewerkt worden met een mentorschap. Een mentor is een vaste verzorger voor het nieuwe kind, zij zal zoveel mogelijk het kind begeleiden tijdens verzorg-, slaap-, breng- en haalmomenten. Ouders worden geïnformeerd over wie de mentor is.

Pedagogisch handelen

Het wennen aan een kinderdagverblijf is voor ouders en kind een ingrijpende gebeurtenis die met heftige emoties gepaard kan gaan. De pedagogisch medewerker erkent de gevoelens van kinderen die van streek zijn door het afscheid of de terugkeer van ouders en troost de kinderen zo lang als ze dat nodig hebben.

De pedagogisch medewerker erkent ook de gevoelens van ouders die van streek zijn door het afscheid of het weerzien met hun kind. Ouders krijgen de ruimte om hun gevoelens te uiten en te delen, hun zorgen en twijfels uit te spreken. Als het afscheid van het kind erg emotioneel was, wordt de ouder na een tijdje gebeld om te informeren over hoe het na het afscheid nemen gegaan is met het kind.

Om het kind te helpen een plekje te vinden in de groep benoemt de pedagogisch medewerker regelmatig de namen van de kinderen, bijvoorbeeld tijdens tafelmomenten.

Ook worden er gesprekjes gevoerd over thuis, over de activiteiten en over gebeurtenissen in de groep. Aan de hand van dagritmekaarten wordt aan het nieuwe groepsgenootje uitgelegd wat er gaat gebeuren. Door steeds terugkerende rituelen rond de vaste dagritmemomenten, zal het kind gewend raken aan de gewoontes van de groep.

De pedagogisch medewerker zal het kind stimuleren om relaties aan te gaan met de kinderen in de groep, door het kind te begeleiden bij het meespelen in een klein groepje. De kinderen die al gewend zijn worden gestimuleerd om met het nieuwe kind te spelen en het te helpen.

Bij het afscheid nemen van de groep worden kinderen en ouders geholpen door informatie te geven over de nieuwe groep en door emoties te benoemen, zoals angst en verdriet, maar ook trots en het je verheugen op iets nieuws.

Voor nieuwe kinderen volgen wij het wenbeleid. Voordat het contract ingaat wordt er contact opgenomen met de ouders en wordt er een afspraak gepland voor een intakegesprek en de wenafspraken.

Op de babygroep vindt er op of rond dat een kindje anderhalf is een doorplaatsing plaats van de baby- naar de peutergroep. Bij de doorplaatsing wordt er per kind bekeken of een kind iets eerder of later overgaat. Dit wordt in overleg met ouders gedaan. Hierbij letten we op de ontwikkeling van de kinderen. Het kindje zal worden doorgeplaatst naar een van de verticale groepen, groep groen of blauw

Voorafgaand aan het intern wennen is er met ouder(s) en een pedagogisch medewerker van de groep waar het kind naar toe gaat een overgangsgesprek. Dit gesprek vindt plaats tijdens het laatste wennmoment. Onderwerpen zijn o.a.: gewoontes/gebruiken van het kind bij slapen en eten, uitleg van de dagindeling bij de nieuwe groep en wat er allemaal gedaan wordt aan activiteiten en welke vaste pedagogisch medewerkers er op de groep werken. Ouder(s) moeten soms wennen aan overgang en aan de nieuwe groep en door dit gesprek bouwen we aan een vertrouwensband.

Het wennen stemmen we af op de behoefte van het kind. Het belangrijkste is dat kinderen zich thuis gaan voelen op de nieuwe groep, we kijken wat de behoeften zijn van kinderen en spelen daar zoveel mogelijk op in.

Wanneer een kind het kinderdagverblijf verlaat organiseren wij een afscheidsfeestje. We maken een muts en zingen liedjes samen met de andere kinderen. In overleg met de medewerkers van de groep kunnen ouders hierbij aanwezig zijn.

Mediagebruik

Theorie

Kinderen groeien tegenwoordig op in een wereld met mobiele telefoons, computer, internet, gaming, iPad en wat de toekomst nog meer te bieden heeft. Dit 'virtuele milieu' is voor kinderen niet een instrument maar een leefwereld, waar ze recht hebben om zich vrijuit te ontplooiën. Daarvoor is nodig dat ze ook daarin opgevoed worden.

Voor kinderen tot vier jaar biedt het virtuele milieu onvoldoende meerwaarde, aangezien zij nog volop bezig zijn de werkelijkheid te ontdekken op een wijze waarvoor het virtuele milieu geen gelegenheid biedt, namelijk met al hun zintuigen en hun hele lichaam. Om de ontwikkelingstaken in deze periode (hechting, exploratie, samenspelen) goed te volbrengen hebben kinderen vooral fysieke ervaringen nodig in de realiteit. Daarnaast zijn kinderen op deze leeftijd nog niet in staat om onderscheid te maken tussen wat werkelijk is en wat virtueel.

Om deze reden wordt er op de groepen in kinderdagverblijven zeer beperkt gebruik gemaakt van moderne media. Op sommige locaties is een televisietoestel aanwezig en kunnen dvd's vertoond worden. Hierbij zal het altijd gaan om korte, educatieve filmpjes als

Zandkasteel en Sesamstraat. Het kijken wordt ingezet als activiteit (bijvoorbeeld gekoppeld aan een thema) en begeleid door een pedagogisch medewerker. Daarnaast kunnen dvd-spelers gebruikt worden om digitale prentenboeken (zoals het 'wepboek') te bekijken.

- **Emotionele ondersteuning bieden**
- **Respect voor de autonomie**
- **Leiding geven en structuur bieden**
- **Informatie en uitleg geven**

De Pedagogisch medewerker begeleidt op een vanzelfsprekende manier haar interacties met de kinderen met taal. Zij legt steeds uit wat er gaat gebeuren en wat zij doet, luistert naar en reageert op vragen van kinderen en verwoordt hun intenties en gevoelens als zij dat zelf (nog) niet kunnen. Zij praat niet alleen veel met kinderen, maar stemt wat ze zegt ook af op de interesse en het begripsniveau van de kinderen. Zij praat vooral *met* en niet *tegen* kinderen, de interacties hebben het karakter van een dialoog, waarbij de Pedagogisch medewerker een adequate balans hanteert tussen luisteren en praten. De Pedagogisch medewerker gebruikt haar interacties met kinderen niet alleen om te communiceren, maar stimuleert ook het taalgebruik en taalbegrip van de kinderen. Zij moedigt hen aan om hun gedachten en gevoelens te verwoorden en biedt door haar goed afgestemde taalaanbod de kinderen de kans hun taalvaardigheid verder te ontwikkelen.

- **Interacties in de groep begeleiden**
- **Ontwikkeling stimuleren**

Randvoorwaarden

- Televisie kijken wordt ingezet als activiteit, niet om kinderen 'zoet' te houden.
- Er wordt niet langer dan 15 à 20 minuten gekeken.
- Het type filmpjes dat bekeken wordt, is geschikt voor verschillende leeftijden en voldoet aan de volgende voorwaarden:
 - Het programma gaat uit van de ontwikkeling van jonge kinderen,
 - Het sluit aan bij de belevingswereld van kinderen,
 - Het programma behandelt gevoelsonderwerpen die belangrijk zijn voor het kind,
 - Er komen geen geweldsscènes in voor,
 - Er wordt gewerkt met kleur en muziek,
 - Er is een rustige opbouw met herhalingen in verschillende contexten,
 - Het stimuleert kinderen om activiteiten te ondernemen,
 - De personages/karakters spreken de kinderen aan.

Pedagogisch handelen

Om kinderen optimaal te laten profiteren van het bekijken van filmpjes of prentenboeken zal de pedagogisch medewerker regelmatig hetzelfde filmpje of boek bekijken. Kinderen houden van en leren van herhaling. Zij zal daarbij altijd meekijken. Tijdens of na het kijken zal zij benoemen wat er te zien is en kinderen vragen stellen over wat zij gezien hebben. Zij helpt de kinderen hierdoor een verbinding te maken tussen wat er op het scherm te zien is en wat er in de werkelijkheid gebeurt. Als het filmpje bijvoorbeeld ging over het circus wordt er na het filmpje over doorgepraat. Wat kun je allemaal zien in een circus? Hoe doen de clowns? Wat doet het publiek?

Door zelf te benoemen wat de pedagogisch medewerker vindt van bepaalde dingen helpt zij kinderen hun eigen ideeën en emoties te benoemen. 'ik vond het grappig dat de clown zijn muts kwijt was, moest jij ook lachen?'

Na afloop doorpraten over wat de kinderen gezien hebben en er vragen over stellen helpt kinderen ook om hun geheugen te trainen en om gebeurtenissen te vertellen aan anderen. Het is daarbij niet belangrijk of de antwoorden juist zijn, belangrijker is dat het kind oefent om in zijn eigen tempo te vertellen. De pedagogisch medewerker heeft daarbij meteen een check op hoe de kinderen het filmpje beleefd hebben en of het aansloot bij hun ontwikkeling en interesse.

Op kinderdagverblijf Westerpark is het media gebruik minimaal. De radio staat alleen gericht aan voor de kinderen met kindvriendelijke muziek. We gebruiken geen radio tijdens het eten aangezien dit een moment van rust en samenzijn op het kinderdagverblijf is. Muziek leidt hierbij af.

Bij gerichte activiteiten wordt de radio gebruikt als aanvulling. Wanneer dit niet zo is, wordt er ook hierbij geen gebruik van de radio.

Bij binnenkomst van de kinderen en ouder en tijdens het ophalen wordt er alleen gebruik gemaakt van de radio wanneer deze zacht staat, er rustige muziek te horen is en het de sfeer bevordert.

Op het kinderdagverblijf hebben wij alleen kindervriendelijke en leeftijdsgebonden cd's.

Taalontwikkeling

Theorie

Taalontwikkeling gebeurt uiteraard niet alleen tijdens een taalactiviteit, maar gebeurt de hele dag. Pedagogisch medewerkers praten de hele dag tegen kinderen, leggen dingen uit en helpen kinderen hun emotie onder woorden te brengen. En kinderen praten onderling ook de hele dag met elkaar, dit wordt gestimuleerd en begeleid.

Randvoorwaarden

- Er is dagelijks een voorleesactiviteit.
- Er is een voorleeshoek.
- Er is een boekencollectie met voldoende boeken voor elke leeftijd.
- Er zijn boeken die kinderen zelf kunnen pakken en 'lezen'.

Pedagogisch handelen

Pedagogisch medewerkers helpen kinderen om taal te begrijpen en te ontwikkelen. Ze doen dit door veel en op een plezierige toon met de kinderen bij zowel routines als spel te praten. De communicatie is persoonlijk en individueel, er wordt oogcontact gemaakt, de naam van het kind wordt genoemd en gevoelens worden benoemd. De communicatie is afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de kinderen door eenvoudige woorden en zinnen te gebruiken die kinderen begrijpen en door het gebruik van gebaren om de betekenis te vergroten.

Kinderen krijgen taal aangeboden zoals gebruikelijk in de communicatie. Bijvoorbeeld: als een pedagogisch medewerker tegen een kind praat over zichzelf, dan spreekt de pedagogisch medewerker over 'ik' en noemt hiervoor in de plaats niet de eigen naam. Ook wordt er geen veelvuldig gebruik gemaakt van verkleinwoorden.

Pedagogisch medewerkers verwoorden wat ze doen, wat er gaat gebeuren en benoemen voorwerpen. Zo verwoordt de pedagogisch medewerker haar handelingen als ze een kind verschoont: "Ik doe je sok aan deze voet". Ze vertelt dat ze washandjes gaat halen en zo terugkomt als ze van tafel opstaat of de groep uitloopt. Ze praat met het kind over wat ze gaat doen voordat zijn neus schoongemaakt wordt. "Kijk, hier is de zakdoek, zal ik je neus schoonmaken?"

Pedagogisch medewerkers verwoorden de emoties, gedachten van kinderen en verwoorden wat een kind doet, ziet, ervaart. Als een kind huilt bij het afscheid van de ouder, zegt ze: 'Je bent verdrietig, hè, omdat papa weggaat. 'Of 'Ik zie dat je boos bent', als een kind stampvoetend binnen komt. Ook bij baby's geeft ze met woorden aan wat de baby's laten zien met hun lichaamstaal.

Pedagogisch medewerkers zijn goed in het interpreteren van de communicatiepogingen van kinderen en reageren hier vaak goed op. Bijvoorbeeld: 'Ik weet dat je honger hebt, laten we maar eens wat te eten voor je halen.'

Pedagogisch medewerkers stimuleren kinderen iets te vertellen, te verwoorden. Bijvoorbeeld door het stellen van vragen aan kinderen, aandacht te schenken aan stille kinderen. Ze zorgt

ervoor dat niet steeds dezelfde kinderen aan het woord zijn, kinderen worden bij gesprekken betrokken.

Pedagogisch medewerkers voeren gesprekken met kinderen. Ze praat mét (i.p.v. tégen) de kinderen. Er wordt gepraat en geluisterd naar kinderen. Er is sprake van beurtwissel. Wat er gezegd wordt, sluit aan bij de belevingswereld en het begripsniveau van kinderen. Er wordt niet over de hoofden van de kinderen gesproken en een gesprekje wordt afgesloten voordat ze zich op iets anders richt.

Pedagogisch medewerkers zijn gericht op het uitbreiden van de woordenschat van kinderen. Bij het vaststellen van het activiteitenaanbod wordt ook aandacht besteed aan het aanbieden en oefenen van nieuwe woorden (bijvoorbeeld rondom een thema).

Pedagogisch medewerkers geven uitleg. Bijvoorbeeld over wat er gebeurt als een kind schrikt van het geluid van de grasmaaier, over waarom iets niet mag en wat dan wel mag, over activiteiten.

2. De groep

In tegenstelling tot thuis bevinden kinderen zich in de kinderopvang de hele dag in een groep. Deze groep wordt door onze pedagogisch medewerkers ingezet als middel om kinderen een veilige en uitdagende omgeving te bieden. Door middel van een vast dagritme, groepsregels, 'een eigen plekje' (bijvoorbeeld in de vorm van een mandje/laasje met eigen spulletjes) en foto's (van het gezin of van activiteiten) wordt binnen de groep gewerkt aan de emotionele veiligheid van kinderen. Een vast dagritme, waarin activiteiten met de hele groep worden afgewisseld met spelen in kleine groepjes, helpt de dag voorspelbaar te maken voor kinderen. Overgangsmomenten worden begeleid met rituelen (we zingen bijvoorbeeld een liedje bij de overgang van spelen naar opruimen, of van eten naar spelen).

Daarnaast biedt de groep kinderen de mogelijkheid om verschillende rollen te spelen en uit te proberen: waar blink ik in uit? Waar ben ik bijzonder in en waarin lijk ik juist op anderen? Ben ik de oudste of de jongste? Wat durf ik en wat durven anderen? Waar liggen mijn talenten?

Ook voor het oefenen met sociale vaardigheden is de groep een uitstekende omgeving. Spelenderwijs wordt geoefend met 'om de beurt', 'samen delen' en 'helpen en geholpen worden'. In een groep vinden ook negatieve interacties plaats: verschillen van mening, conflicten en ruzies horen erbij. De groep vormt een mini-samenleving, waarbinnen kinderen leren omgaan met en gebruik maken van verschillen tussen mensen en vormt een oefenplaats voor democratisch burgerschap.

- **Emotionele ondersteuning bieden**
- **Respect voor de autonomie**
- **Leiding geven en structuur bieden**
- **Informatie en uitleg geven**
- **Interacties in de groep begeleiden**

De Pedagogisch medewerker reageert positief op positieve interacties tussen kinderen die zich spontaan voordoen. Daarnaast bevordert zij zelf actief positieve interacties tussen kinderen door een situatie te creëren die de kans op positieve interacties vergroot ofwel door kinderen actief op elkaar te richten en hen aan te moedigen tot positieve interacties wanneer zich daar een geschikte gelegenheid voordoet. Daarnaast begeleidt de pedagogisch medewerker kinderen bij het aangaan en oplossen van conflicten. Zij zal daarbij zoveel mogelijk als bemiddelaar optreden en kinderen de gelegenheid geven hun zienswijze te uiten en met elkaar oplossingen te bedenken.

- **Ontwikkeling stimuleren**

3. De inrichting en materialen

De groepsruimtes in onze kindercentra worden zodanig ingericht dat sfeer en uitstraling passen bij de leeftijd van de kinderen. De indeling in activiteitenhoeken is overzichtelijk en de

verschillende activiteitenplekken zijn voor kinderen duidelijk herkenbaar. Dit draagt bij aan de emotionele veiligheid en de autonomie van kinderen: kinderen weten wat ze waar kunnen vinden en kunnen ook zelfstandig materialen pakken en gebruiken. Hoeken voor druk en rustig spel zijn van elkaar gescheiden zodat kinderen elkaar niet hoeven storen in hun spel. Er zijn plekken om alleen of juist samen te spelen in kleine of grotere groepen. De indeling en inrichting van de ruimtes wordt aangepast als de samenstelling van de groep of het pedagogische handelen daarom vragen. Op deze manier werkt de ruimte altijd ondersteunend aan het pedagogisch handelen.

Ook bij de inrichting van de buitenruimtes wordt rekening gehouden met de leeftijden en ontwikkelingsbehoefte van de kinderen die er gebruik van maken. Er wordt altijd gezorgd voor gelegenheid tot grof motorisch- en sensorisch spel. De buitenruimte wordt zoveel als mogelijk uitdagend ingericht met mogelijkheden om te exploreren en te creëren. Ook buiten zijn er plekken om individueel en samen, rustig en druk te spelen.

De op de groep aanwezige materialen zijn gevarieerd en dragen bij aan de verschillende ontwikkelingsgebieden zoals de zintuiglijke, motorische, cognitieve, taal- en sociaal-emotionele ontwikkeling. Er wordt gezorgd voor materialen die passen bij de leeftijd en uitnodigen tot exploreren en creëren. Sommige materialen lenen zich om alleen mee te spelen, andere nodigen juist uit tot samenspel. Kinderen worden betrokken bij de zorg voor materialen en leren zo spelenderwijs zorg te dragen voor hun omgeving. Schoonmaken en opruimen is leuk als je het samen doet!

4. Het activiteiten aanbod

Bij het aanbieden van activiteiten wordt rekening gehouden met een evenwichtige verdeling tussen vrij spel en activiteiten, begeleid en onbegeleid spel. Kinderen krijgen de ruimte om hun eigen spel en spelgenootjes te kiezen, waarbij de pedagogisch medewerkers wel hun betrokkenheid tonen bij het spel en mogelijkheden aangrijpen om het spel te verdiepen of uit te breiden. Op verschillende momenten op de dag worden ontwikkelingsgerichte activiteiten aangeboden, waarbij kinderen een vrije keuze hebben of ze daaraan willen deelnemen. Georganiseerde activiteiten zullen naast plezier ook vaak ontwikkelingsstimulering en talentontwikkeling tot doel hebben. Daarnaast worden dagelijkse activiteiten als tafel dekken en opruimen gebruikt om kinderen vaardigheden aan te leren en waarden en normen over te brengen.

Bij de interactievaardigheden is uitgebreider beschreven welke randvoorwaarden en welk pedagogisch handelen belangrijk zijn tijdens vrij spel en georganiseerde activiteiten.

Zowel bij vrij spel als bij georganiseerde activiteiten wordt rekening gehouden met het beleid voor veiligheid, sociale competentie, persoonlijke competentie en/of overdracht van normen en waarden.

5. Het observeren van kinderen

Pedagogisch medewerkers observeren kinderen zowel individueel als in groepsverband om hen beter te leren begrijpen, adequaat op hun behoeftes, mogelijkheden en beperkingen in te kunnen spelen en activiteiten te kiezen die hierbij aansluiten. Daarbij worden het welbevinden en de ontwikkeling van het individuele kind én het groepsfunctioneren gevolgd. Hierbij kunnen observatiemethodes gebruikt worden om informatie over kinderen beter te structureren.

Tijdens de opvangperiode kunnen er zorgen ontstaan over het gedrag of de ontwikkeling van een kind. Deze zorgen worden door ons altijd met ouders besproken zodat er samen gekeken kan worden wat een kind nodig heeft aan begeleiding. Wij werken samen met lokale opvoedinstanties (consultatiebureau, Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en wijkteams) die we in samenspraak met ouders kunnen inschakelen om met ons mee te kijken. Als de benodigde begeleiding de kennis en kunde van onze medewerkers te boven gaat, zullen wij met hulp van deze instanties ouders zo goed mogelijk doorverwijzen naar alternatieve vormen van opvang of begeleiding.

Op kinderdagverblijf Westerpark heeft elk kind zijn eigen mentor. De mentor is een van de medewerkers van de groep, tijdens het toewijzen van de mentor wordt rekening gehouden met de dagen dat het kind en de mentor aanwezig zijn. De mentor is verantwoordelijk voor de wenperiode, de afspraken met ouders zoals de evaluatiegesprekken van de wenperiode en de oudergesprekken, de administratie rondom het kind, de viering van de verjaardag en andere speciale dingen. Wel willen we benadrukken dat de overdracht en vragen aan elke medewerker gevraagd of gesteld kunnen worden.

Elk jaar vindt er een oudergesprek plaats. Tweemaal per jaar observeren de medewerkers hun mentorkinderen aan de hand van een observatie formulier. Tijdens het mentoroverleg, een overleg tussen medewerker en locatiemanager worden alle kinderen besproken, dit gebeurt 2 maal per jaar. De medewerker maakt voor het oudergesprek een observatieverslag aan de hand van de twee voorgaande observaties van het kind en bespreekt dit tijdens het gesprek met de ouders.

6. Oudercontacten

Wij hechten groot belang aan een goed contact met ouders en streven ernaar om door ouders gezien te worden als partners in de opvoeding. Voor het welbevinden van kinderen is het belangrijk dat ook ouders zich thuis én gehoord voelen, zodat de verschillende leefwerelden van het kind (thuis en op het kinderopvang) met elkaar verbonden worden. Daarom organiseren wij vaste momenten waarop wij met ouders in gesprek gaan over opvoeding en de ontwikkeling van hun kind. Denk hierbij aan de haal- en brengmomenten, overgangsgesprekken, observatiegesprekken, ouderavonden en nieuwsbrieven.

Op kinderdagverblijf Westerpark zijn er verschillende oudercontacten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

Intakegesprek

Alle nieuwe ouder(s) worden uitgenodigd voor een intakegesprek wordt er informatie gegeven over de organisatie, over het kinderdagverblijf en over de groep waarin het kind is geplaatst. Aan de ouder(s) wordt gevraagd informatie te geven over hun kind, zodat het voor ons mogelijk wordt om het kind zo goed mogelijk te begeleiden. Er worden wenaafspraken gemaakt en ook wordt er meteen een afspraak gemaakt voor het eerste evaluatiegesprek.

Ouderavonden

Eén tot twee keer per jaar wordt er een ouderavond georganiseerd. De inhoud van deze avonden is zeer divers. Soms wordt er gekozen voor een opvoedingsthema en een andere keer staat de gezelligheid centraal, zoals bijvoorbeeld een knutselavond voor Sinterklaas. De onderwerpen voor de ouderavonden worden aangedragen door zowel het team als door de oudercommissie.

Activiteiten waarbij ouder(s) betrokken worden

Af en toe worden ouder(s) betrokken bij de organisatie en/of uitvoering van activiteiten zoals het zomerfeest. Het spreekt voor zich dat ouder(s) zelf bepalen of zij hier tijd voor vrij kunnen maken.

Schriftelijke informatie

Naast mondelinge informatie ontvangen ouder(s) ook regelmatig schriftelijke informatie van het kinderdagverblijf. Wij hebben een locatie specifieke nieuwsbrief, deze verschijnt minimaal één keer in de maand. Bij belangrijke gebeurtenissen, bijvoorbeeld bij personeelwisselingen en het samenvoegen van groepen, worden ouder(s) middels een extra nieuwsbrief op de hoogte gesteld. Ouder(s) ontvangen informatie van het kinderdagverblijf per e-mail en via de website.

Dagelijkse breng- en haalcontacten

De dagelijkse breng- en haalcontacten. Aan het begin van de dag brengen de ouders de pedagogisch medewerkers op de hoogte van belangrijke zaken die het kind aan

gaan. Aan het einde van een dag worden de ouders op de hoogte gebracht van wat hun kind die dag heeft gedaan.

Op het grote bord in de hal zie je bij binnenkomst wie de leden van de oudercommissie zijn. Ook hangt daar het rooster met welke medewerkers er op die dag aanwezig zijn.

Deel 3

Kwaliteitszorg

Op onze kinderdagverblijven wordt dagelijks gestreefd naar het leveren van een zo groot mogelijke kwaliteit. Binnen elke regio is een specialist kwaliteit werkzaam die ondersteuning biedt aan de verschillende locaties t.b.v. de kwaliteit op het gebied van pedagogiek, veiligheid en gezondheid.

Op verschillende manieren is aandacht voor kwaliteit:

Inspectie Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen

De GGD inspecteert in opdracht van de gemeente jaarlijks alle locaties of er kwalitatief goede kinderopvang wordt geleverd. Hierbij wordt gekeken of er voldaan wordt aan de kwaliteitseisen op het gebied van ouderinspraak, personeel, veiligheid en gezondheid, accommodatie en inrichting, groepsgrootte en beroepskracht-kind-ratio, pedagogisch beleid en pedagogische praktijk en klachten. De locatiemanager stuurt de oudercommissie het definitieve inspectierapport, voor ouders is het rapport inzichtelijk middels de website van de locatie.

Deskundigheidsbevordering

De locatiemanager draagt zorg voor de deskundigheidsbevordering van de pedagogisch medewerkers. Dit gebeurt middels diverse overlegvormen: gesprekken met individuele medewerkers, groepsoverleggen en teamoverleggen. Daarnaast is er vakliteratuur aanwezig op de kinderdagverblijven. Elk jaar wordt er een opleidingsplan opgesteld voor locatiemanagers en pedagogisch medewerkers. Pedagogisch medewerkers volgen jaarlijks een (kinder-)EHBO/BHV cursus en trainingen of workshops op het gebied van pedagogische kwaliteit.

Meten van pedagogische kwaliteit

Er wordt gebruik gemaakt van verschillende meetinstrumenten om de pedagogische kwaliteit te meten. N.a.v. de uitkomsten worden verbeterplannen opgesteld en acties uitgevoerd, welke vervolgens weer geëvalueerd worden en zo nodig bijgesteld.

Pedagogisch coaches

Wij werken met interne pedagogisch coaches op het kinderdagverblijf. De pedagogisch coaches zijn pedagogisch medewerkers met een uitbreiding van uren en takenpakket. Naast hun werk met de kinderen op hun eigen locatie worden zij op alle locaties in een cluster ingezet om collega's te coachen op het pedagogisch handelen. Door samen te observeren en te reflecteren op de dagelijkse praktijk van de interactie met kinderen krijgt elke medewerker de kans om zich te ontwikkelen op zijn/haar eigen unieke wijze.

Protocollen

Naast dit pedagogisch beleid zijn er protocollen, handreikingen of richtlijnen opgesteld om de veiligheid en gezondheid van de kinderen op de locatie te waarborgen. Hieronder worden de belangrijkste genoemd, deze zijn in te zien via de locatiemanager.

Voeding en beweging

Wij volgen de richtlijnen van het voedingscentrum bij de maaltijden en tussendoortjes. De afspraken rondom voeding zijn vastgelegd in de richtlijnen voeding en beweging. Hierdoor kunnen medewerkers de juiste voedselkeuze maken en voldoende bewegingsactiviteiten aanbieden aan kinderen die de opvang bezoeken. Voor traktaties en feesten is een handreiking opgesteld.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Binnen het kinderdagverblijf wordt gewerkt met de 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' die is ontwikkeld voor de kinderopvang. Deze meldcode voldoet aan de door convenantpartijen opgestelde criteria. De meldcode is inzichtelijk via de website van de locatie.

Zorgkinderen

Het kan zijn dat bij de aanmelding of bij het intakegesprek met ouders naar voren komt dat er extra begeleiding voor het kind nodig is. Er wordt voor de plaatsing zorgvuldig gekeken naar de mogelijkheden op de locatie. We gaan met de ouders en eventuele andere (externe) betrokkenen in overleg om te kijken of de opvang op de locatie past binnen onze mogelijkheden en aansluit bij wat het kind nodig heeft. We streven er naar om voor elk kind een opvangklimaat te creëren waarbinnen het zich optimaal kan ontwikkelen. Om ervoor te zorgen dat we continu aansluiten bij de behoefte van het kind stellen we een plan van aanpak op waarin we de opvang evalueren zodat we tijdig afspraken kunnen bijstellen. Wij werken samen met lokale opvoedinstanties en/of zorginstanties die we in samenspraak met ouders kunnen inschakelen om met ons mee te kijken.

Tijdens de opvangperiode kunnen er zorgen ontstaan over het gedrag of de ontwikkeling van een kind. Deze zorgen worden door de pedagogisch medewerkers met ouders besproken zodat er samen gekeken kan worden wat nodig is voor het kind. Daarnaast bespreekt de pedagogisch medewerker de zorg rondom een kind altijd met de locatiemanager, dit kan bijvoorbeeld tijdens een groepsoverleg of een individueel overleg. Dit gebeurt meestal a.d.h.v. een ingevuld observatieformulier, ingevuld door de pedagogisch medewerker. Daarnaast kan de specialist Kwaliteit geraadpleegd worden voor het beantwoorden van vragen en ondersteuning bij observaties.

In verschillende gemeentes zijn er samenwerkingsverbanden tussen kinderopvangorganisaties en organisaties voor jeugd- en opvoedhulp. Binnen deze initiatieven worden pedagogisch medewerkers ondersteund in de begeleiding van een kind. Daarbij is het ook van belang om de zorg van de ouders en de opvang met elkaar af te stemmen. Zo ontstaat voor het kind de juiste balans en kan het vaak gebruik (blijven) maken van de reguliere opvang.

Op de sociale kaart van de locatie staan alle externe instanties vermeld met wie wij kunnen samenwerken als wij vragen hebben over kinderen. Ook kunnen we ouders naar deze instanties verwijzen zodat zij daar hun vragen kunnen stellen en via deze instanties de nodige zorg kunnen ontvangen.

We hebben een handreiking zorgkinderen dat de pedagogisch medewerker helpt bij het proces rondom de zorg voor een kind.

Risico inventarisatie veiligheid en gezondheid

De locatiemanager neemt elk jaar een risico inventarisatie af op het gebied van veiligheid en gezondheid. Op basis hiervan wordt gekeken welke aandachtspunten er zijn op een locatie. Er wordt door de locatiemanager een plan van aanpak gemaakt. Vanuit deze inventarisaties worden er werkafspraken opgesteld voor de locatie.

Uitstapjes

Dit protocol bevat een standaardwerkwijze om de risico's rondom veiligheid van kinderen bij uitstapjes te beperken.

Toediening geneesmiddelen

Hier wordt de werkwijze bij zieke kinderen en medische handelingen op het kinderdagverblijf beschreven. Dit protocol volgt de richtlijnen van de wet BIG.

Veilig slapen

In dit protocol staan richtlijnen en instructies rondom het veilig slapen van kinderen.

Samenwerking met ouders

De samenwerking met ouders is gezien het belang voor de emotionele veiligheid en het welbevinden van het kind erg belangrijk. Goed contact en regelmatig overleg tussen ouders en kinderopvang is dus onontbeerlijk.

Oudercommissie

Alle kindercentra beschikken over een oudercommissie. Deze overlegt een aantal keer per jaar met de locatiemanager over het interne beleid op het kinderdagverblijf. Het gaat daarbij om zaken als de uitvoering van het pedagogisch beleidsplan, voedingsaangelegenheden en de Risico-Inventarisatie Veiligheid en Gezondheid (RI) . De oudercommissie heeft op deze zaken adviesrecht. Daarnaast is de oudercommissie soms betrokken bij het organiseren van ouderavonden en feesten.

Op Smallsteps Westerpark is een oudercommissie aanwezig. Informatie over de leden hangt op het bord in de centrale hal. De oudercommissie heeft een eigen mail adres: ocninos@hotmail.com. De oudercommissie vergadert vier keer per jaar met de locatiemanager. Alle belangrijke punten uit deze vergadering worden opgenomen in de locatie specifieke nieuwsbrief.

Klachtenprocedure

Een goede en zorgvuldige klachtenprocedure is in ieders belang. Wij hebben daarom een interne en externe klachtenprocedure voor ouders opgesteld, die opgevraagd kan worden bij de locatiemanager. In het algemeen raden wij ouders aan een klacht te bespreken op de plaats waar de klacht zich afspeelt en/of met de persoon om wie het gaat. Dat kan een pedagogisch medewerker, een locatiemanager of iemand van de klantenservice zijn. Een rustig gesprek kan vaak al veel oplossen. Zijn ouders echter na deze eerste stap niet tevreden, dan kunnen zij contact opnemen met de regiomanager. Klachten kunnen ook altijd direct worden voorgelegd aan de geschillencommissie. Wij zijn aangesloten bij de Geschillencommissie Kinderopvang en peuterspeelzalen.

Klanttevredenheidsonderzoek

Om onze dienstverlening voortdurend te kunnen toetsen en te verbeteren houden wij met enige regelmaat een klanttevredenheidsonderzoek. Daarnaast wordt ouders op verschillende momenten gedurende de opvang van een kind gevraagd om hun bevindingen, meestal vanuit het kinderdagverblijf waar het kind geplaatst is.

Vertrouwenspersoon

Voor ouders die advies willen inwinnen alvorens een klacht neer te willen leggen of wanneer niet duidelijk is bij wie de klacht neergelegd moet worden, is een vertrouwenspersoon aangesteld. Deze vertrouwenspersoon is in dienst van Smallsteps, maar is werkzaam binnen een andere regio van de organisatie, waardoor een onafhankelijk advies kan worden gegeven. De contactgegevens van de vertrouwenspersoon zijn te vinden op de website.

Voor meer informatie rondom al deze zaken kunnen ouders bij de locatiemanager van de locatie terecht.

Personeel

Vaste pedagogisch medewerkers

Elke groep beschikt over vaste en vertrouwde pedagogisch medewerkers. Bij afwezigheid door vakantie en/of ziekte worden zij zoveel mogelijk vervangen door collega's of bekende invalkrachten. Ook in de vakantieperiode is minimaal 1 vaste pedagogisch medewerker aanwezig op de groep. Alle medewerkers, inclusief invalkrachten, beschikken over een erkend diploma voor het werken in de kinderopvang en een verklaring omtrent gedrag. Ouders worden via de nieuwsbrief geïnformeerd over wijzigingen m.b.t. personeel.

Opleidingseisen

De kwalificatie-eisen voor pedagogisch medewerker kinderopvang en buitenschoolse opvang liggen vast in de cao-kinderopvang. Zie hiervoor:

<http://www.caoweb.nl/~media/Overige%20relevante%20informatie/0925/Cao%20regulier%20versie%202%2001%2001%202012%2031%2012%202014.ashx>

De opleidingen die voor de kinderopvang (0 tot 4 jaar) worden genoemd zijn automatisch ook toereikend om op de buitenschoolse (4 en met 12 jaar) te werken. Voor de opleidingen die specifiek voor de buitenschoolse opvang worden vermeld, geldt dat deze ontoereikend zijn om mee in de kinderdagopvang te werken.

Beroepskrachten in opleiding

Wij bieden beroepskrachten in opleiding graag de mogelijkheid om beroepservaring op te doen. De opleiding Pedagogisch Werk niveau 3 (PW3) kent twee varianten:

1. Beroepsopleidende leerweg (BOL)
Een leerling van deze opleiding volgt 5 dagen per week theorie en loopt stage en is altijd boventallig inzetbaar. De Beroeps Opleidende- leerling wordt begeleid door een werkbegeleider (ervaren pedagogisch medewerker).
2. Beroepsbegeleidende leerweg (BBL)
Een leerling van deze opleiding krijgt bij ons een leer-arbeidsovereenkomst voor 20 tot 30 uur per week en gaat daarnaast 1 dag in de week naar school. De BBL-er wordt altijd naast een ervaren pedagogisch medewerker ingezet en begeleid door een werkbegeleider (ervaren pedagogisch medewerker). Binnen onze organisatie is BBL beleid opgesteld. Voor verdere informatie verwijzen wij naar dit beleid.

Stage

Naast bovengenoemde varianten is het mogelijk stage faciliteiten te bieden voor o.a. de volgende opleidingen:

- Pedagogisch Werk, niveau 4;
- Sociaal Pedagogische Hulpverlening (HBO-SPH);
- Kortdurende stage van enkele weken ter oriëntering op de beroepskeuze ;
- In sommige situaties kan er stage geboden worden aan stagiairs van andere dan hier genoemde opleidingen. Ouders worden hierover altijd geïnformeerd door de locatiemanager.

Ondersteuning op de locatie

Op onze locatie werken niet alleen de pedagogisch medewerkers en de locatiemanager. Zij worden op allerlei gebied ondersteund door specialisten, zoals op het gebied van HRM, kwaliteit, huisvesting, financiën. De locatiemanager wordt ondersteund door de regiomanager, waarmee regelmatig overleg plaatsvindt.

Leidinggevenden

Binnen onze organisatie kennen we twee leidinggevende functies die elk op hun eigen niveau verantwoordelijk zijn voor deze locatie:

1. De locatiemanager heeft de dagelijkse leiding van het kinderdagverblijf. In sommige situaties geeft de locatiemanager leiding aan meerdere locaties. De locatiemanager is het eerste aanspreekpunt. De locatiemanager functioneert onder verantwoordelijkheid van een regiomanager. De gegevens van de locatiemanager en haar bereikbaarheid hangen voor ouders inzichtelijk op de locatie.
2. De regiomanager is verantwoordelijk voor meerdere locaties en stuurt de desbetreffende locatiemanagers aan.

Nawoord

In dit pedagogisch beleid hebben wij omschreven wat onze visie is op kinderopvang en hoe deze is uitgewerkt in pedagogische doelen. Vervolgens hebben we aangegeven hoe wij die doelen willen bereiken, waarbij de pedagogisch medewerkers een essentiële rol vervullen.

Ook hechten wij veel waarde aan het contact en de samenwerking met ouders. Wij beiden houden ons immers bezig met de opvoeding en verzorging van het kind. Dit leidt tot een gedeelde verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling, het welbevinden en de betrokkenheid van het kind.

Het pedagogisch beleid wordt elk jaar geëvalueerd. Ontwikkelingen in de maatschappij, nieuwe inzichten of signalen vanuit de kindercentra kunnen aanleiding zijn dit beleid te wijzigen. Het beleid wordt vastgesteld door de directie van Smallsteps; oudercommissies hebben adviesrecht over aanpassingen in dit beleid.

Literatuur

- Oudercommissiereglement Smallsteps;
- Personeelsbeleid Smallsteps;
- CAO kinderopvang 2015;
- Convenant Kwaliteit Kinderopvang 2013;
- Wet Kwaliteit Kinderopvang en Peuterspeelzalen:
http://wetten.overheid.nl/BWBR0017017/geldigheidsdatum_05-07-2012
- Regeling Kwaliteit Kinderopvang en Peuterspeelzalen 2012:
http://wetten.overheid.nl/BWBR0031613/geldigheidsdatum_01-02-2013#Opschrift
- IJzendoorn, M.H. van, Tavecchio, L.W.C, Riksen-Walraven, J.M.A. van (2004) – De kwaliteit van de Nederlandse kinderopvang – Boom, Amsterdam.
- Hoex, J., Kwok, S.(2009) - Pedagogische kwaliteit op orde – Nederlands Jeugd Instituut, Utrecht.
- Singer, E., Kleerekoper, L. (red.)(2010) Pedagogisch kader kindercentra 0 – 4 jaar – Elsevier Gezondheidszorg, Amsterdam.
- Schreuder, L., Boogaard, M., Fukkink, R., Hoex, J.(2011) - Pedagogisch kader kindercentra 4 – 13 jaar – Reed Business, Amsterdam.
- Keulen, A. van, Singer, E. (2012) Samen verschillend. Pedagogisch kader diversiteit in kindercentra 0 – 13 jaar – Reed Business, Amsterdam.
- Singer, E. (2015) Speels, liefdevol en vakkundig – SWP, Amsterdam.
- NJI factsheets over media-opvoeding:
<http://www.nji.nl/nl/Mediaopvoeding-Praktijk/Toolbox-Mediaopvoeding-Media-Gewoon-opvoeden>
- Delfos, M. (2013) Virtuele ontwikkeling van de jeugd – SWP, Amsterdam.